

HAJDÚ-BIHAR VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

NÉPEGÉSZSÉGÜGYI FŐOSZTÁLY

Tájékoztató

Hajdú-Bihar vármegye lakosságának egészségi állapotáról, az egészségromlást előidéző okokról, a szükséges tennivalókról 2023. év adatai alapján

Debrecen

2024. 11. 24.

TARTALOM

TARTALOM	2
VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ	4
BEVEZETÉS	5
A VÁRMEGYE FŐBB JELLEMVONÁSAI	6
<i>A VÁRMEGYE DEMOGRÁFIAI MUTATÓI</i>	6
A VÁRMEGYE EGÉSZSÉGÜGYI ELLÁTÁSI RENDSZERE	11
<i>HÁZIORVOSI ELLÁTÁS</i>	11
<i>KÖZFINANSZÍROZOTT FOGÁSZATI ALAPELLÁTÁS</i>	13
<i>ÜGYELETEK</i>	13
<i>BENTLAKÁSOS SZOCIÁLIS INTÉZMÉNYEK</i>	13
<i>OTTHONI SZAKÁPOLÁS, OTTHONI HOSPICE</i>	13
<i>VÉDŐNŐI ELLÁTÁS</i>	14
<i>CSALÁDVÉDELMI SZOLGÁLAT (CSVSZ)</i>	14
<i>KÖZFINANSZÍROZOTT JÁRÓBETEG-ELLÁTÁS</i>	15
<i>FEKVŐBETEGELLÁTÓ RENDSZER FEJLESZTÉSEI</i>	15
<i>JÁRÓ- ÉS FEKVŐBETEGELLÁTÓ EGYSÉGEK ÁPOLÁSI ELLENŐRZÉSEI</i>	16
EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS	17
<i>SZERVEZETT, CÉLZOTT LAKOSSÁGI SZŰRŐVIZSGÁLATOK</i>	17
<i>Emlőszűrés</i>	17
<i>Méhnyakrákszűrés</i>	18
<i>Vastagbél daganat szűrése</i>	18
<i>EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI TEVÉKENYSÉG</i>	19
<i>Hajdú-Bihar vármegyei egészségfejlesztési irodák Elérhetőségei</i>	20
FERTŐZŐ BETEGSÉGEK	21
<i>HAJDÚ-BIHAR VÁRMEGYE JÁRVÁNYÜGYI HELYZETE</i>	21
<i>INFLUENZA JÁRVÁNYOK</i>	28
<i>Madárinfluenza</i>	29
<i>ELRENDELTELT LÁTOGATÁSI TILALMAK</i>	29
<i>VÉDŐOLTÁSOK</i>	30
<i>Életkorhoz kötött kötelező védőoltások</i>	30

<i>Humán papilloma vírus ellenes oltás</i>	32
<i>Hepatitisz B szűrővizsgálatok</i>	33
<i>Influenza elleni védőoltás</i>	33
<i>Az ukrajnai háború elől menekült személyek oltása</i>	34
<i>A VESZETTSÉGGEL KAPCSOLATOS ADATOK</i>	34
<i>FEJTETVESSÉG</i>	35
<i>KÖZÖSSÉGI COVID-19 JÁRVÁNYOK</i>	35
<i>COVID-19 ELLENI OLTÁSOK SZERVEZÉSE</i>	35
A LAKOSSÁGOT ÉRINTŐ KÖRNYEZETI TÉNYEZŐK	36
<i>IVÓVÍZBIZTONSÁG</i>	36
<i>A lakosság egészséges ivóvízzel történő ellátása</i>	36
<i>A szolgáltatott ivóvíz minősége</i>	37
<i>Ivóvízminőség-javító beruházások</i>	37
<i>Átmeneti ivóvízellátás</i>	38
<i>Ivóvíz eredetű megbetegedések</i>	38
<i>MEDENCÉS FÜRDŐK</i>	38
<i>TERMÉSZETES FÜRDŐVÍZ</i>	38
<i>KÖZÉTKEZTETÉS</i>	38
<i>ÉLELMISZERBIZTONSÁG</i>	39
<i>BIOLÓGIAI EREDETŰ LÉGKÖRI ALLERGÉNEK</i>	39
<i>A Klímaváltozás egészségi hatásai</i>	42
SUGÁRBIZTONSÁG	43
<i>SUGÁREGÉSZSÉGÜGYI KÖRNYEZET MONITOROZÁS</i>	43
<i>RÉSZVÉTEL A NEMZETI RADON PROGRAMBAN</i>	44
<i>IVÓVÍZ EREDETŰ SUGÁRTERHELÉS MONITOROZÁSA</i>	47
<i>JÁRTASSÁGI VIZSGÁLAT</i>	47
<i>HATÓSÁGI HELYSZÍNI ELLENŐRZÉSEK</i>	48
ADATOK FORRÁSA	49

Hajdú-Bihar vármegyében 2023. évben közegészségügyi szempontból több meghatározó folyamat emelhető ki: (1) a COVID-19 világjárvány lecsengése után a covid megbetegedések súlyossága lecsökkent és belesimult az egyéb légúti megbetegedések közé, (2) ezzel párhuzamosan a társadalmi mobilitás megnőtt és a világjárvány alatt megritkult fertőző betegségek újra megjelentek, (3) a világjárvány lecsengése után megindult egy átfogó átalakítás az egészségügyi ellátórendszerben.

A 2023. év közegészségügyi összefoglalója bemutatja a vármegye főbb demográfiai jellemzőit, majd ismerteti a vármegye egészségügyi ellátó rendszerét, külön kitérve a legfontosabb fejlesztésekre, amelyek 2023. évben megvalósultak.

A 2023. év egészségvédelmi tevékenységei, járványügyi adatai és a környezet-egészségügyi, valamint sugárbiológiai adatok az ismertető második felében találhatóak.

Összegzésképpen elmondható, hogy a 2023. év során megindult, egészségügyi rendszer szintjét érintő szerkezeti átalakítások az egészségügyi rendszer komplex működését figyelembe véve Hajdú-Bihar vármegyében javították a betegellátás színvonalát és a megbízhatóságot.

BEVEZETÉS

Az egészségügyi hatósági és igazgatási tevékenységről szóló 1991. évi XI. törvény 6. § (1) bekezdés k) pontja szerint az egészségügyi államigazgatási szerv a helyi önkormányzatokat rendszeresen, szükség esetén alkalmyszerűen tájékoztatja a lakosság egészségi állapotáról, az egészség romlását kiváltó vélelmezett okokról és a szükséges tennivalókról.

A jó egészség önmagában is jelentős egyéni és társadalmi érték, erőforrás, ezért a népegészségügyi szakterület tevékenységének célja az egészség megőrzésével és a betegségek megelőzésével javítani a lakosság általános egészségi állapotát, hiszen minden magyar állampolgárnak alapvető joga van ehhez.

A népegészségügyi jelentések a lakosság egészségi állapotáról tartalmaznak információkat az egészségügyi szakemberek és a döntéshozók számára. Jelen tájékoztató célja, hogy a – társadalmi, gazdasági folyamatokra befolyással bíró – döntéshozók megismerjék a Hajdú-Bihar vármegye (a továbbiakban: vármegye) lakosságának egészségi állapotát befolyásoló tényezőket. A 2023. évi beszámoló jelentős mértékben épít a 2022. év beszámolójára, az abban bemutatott általános betegségstatisztikák és halálozási statisztikák jelen beszámolóban nem kerülnek ismertetésre, mivel ezen mutatók változása csekély. Jelen beszámoló nagyobb arányban tartalmaz – a vármegye területén végzett közegészségügyi szempontból releváns – olyan adatgyűjtéseket, melyek a lakosság egészségi állapotára kihatással lehetnek. A népegészségügyi adatgyűjtések országos összehasonlításaiban a Nemzeti Népegészségügyi és Gyógyszerészeti Központ (a továbbiakban: NNGYK) adatösszesítéseire támaszkodtunk.

A VÁRMEGYE FŐBB JELLEMVONÁSAI

A VÁRMEGYE DEMOGRÁFIAI MUTATÓI

A demográfiai helyzet ismerete meghatározó a lakosság egészségi állapotának elemzése során. A vármegye népességszáma a KSH 2011. és 2022. évi népszámlálási adatai alapján az alábbi 1. számú táblázatban kerülnek bemutatásra. A 2011. és a 2022. évi népszámlálások alapján a lakosság száma a vármegyében 5%-kal csökkent, 2022-ben 519 035 fő volt. A vármegye lakosságának 80%-a, legfrissebb adatok szerint 416 256 fő, városokban lakik. Ez az arány nem változott az elmúlt 10 évben.

A népesség életkora a vármegyében, településtípusonként				
	Hajdú-Bihar vármegye			
	15 évesnél fiatalabb	15–64 éves	65 éves és idősebb	Summa
Településtípus részletes: Összes				
2011	84 745	378 501	83 475	546 721
2022	79 609	338 498	100 928	519 035
Településtípus részletes: Város(ok)				
2011	65 864	306 484	66 416	438 764
2022	61 566	272 485	82 205	416 256
Településtípus részletes: Község(ek)				
2011	18 881	72 017	17 059	107 957
2022	18 043	66 013	18 723	102 779

1. számú táblázat. KSH 2022. évi népszámlálási adatai alapján. Forrás: KSH.

A 2011. és a 2022. évi népszámlálási adatok százalékos változásai a 2. számú táblázatban kerülnek bemutatásra. A legnagyobb arányban a városokban lakó 15-64 éves lakosság aránya csökkent, mely 2022. évben a 2011. évi számoknak csupán a 89%-át érte el. A városokra jellemző a legnagyobb növekedés a 65 éves és idősebb korú lakosság körében (24%-os növekedés).

A 15 évesnél fiatalabb lakosság aránya is inkább a városokban csökkent (7%-os csökkenés), míg a községekben a csökkenés aránya csak 4%-os volt. Ezen adatok alapján elmondható, hogy a városokban az idősödő lakosság aránya nagymértékben nőtt, míg a községekben a lakosság korösszetétele kiegyensúlyozottabb.

A népesség életkorának százalékos változása a vármegyében, településtípusonként				
	Hajdú-Bihar vármegye			
	15 évesnél fiatalabb	15–64 éves	65 éves és idősebb	Summa
Településtípus részletes: Összes				
2011	100%	100%	100%	100%
2022	94%	89%	121%	95%
Településtípus részletes: Város(ok)				
2011	100%	100%	100%	100%
2022	93%	89%	124%	95%
Településtípus részletes: Község(ek)				
2011	100%	100%	100%	100%
2022	96%	92%	110%	95%

2. számú táblázat. KSH 2022. évi népszámlálási adatai alapján. Forrás: KSH.

A főbb demográfiai mutatók járási bontásban is fontos részletekkel szolgálnak. A járási szintű adatok a 3. számú táblázatban kerülnek bemutatásra. A Hajdúhadházi járás kivételével, ahol a lakosság szám 3%-kal, azaz 643 fővel növekedett, valamennyi járásban a lakosok száma csökkent. Arányaiban a legnagyobb csökkenés a Püspökladányi (10%, 4 116 fő) és a Berettyóújfalui járásokban (9%, 3 874 fő) következett be. A legnagyobb számszerű csökkenés a Debreceni járásban történt, ahol a lakosok száma 10 951 fővel csökkent, ami 5%-os változásnak felel meg.

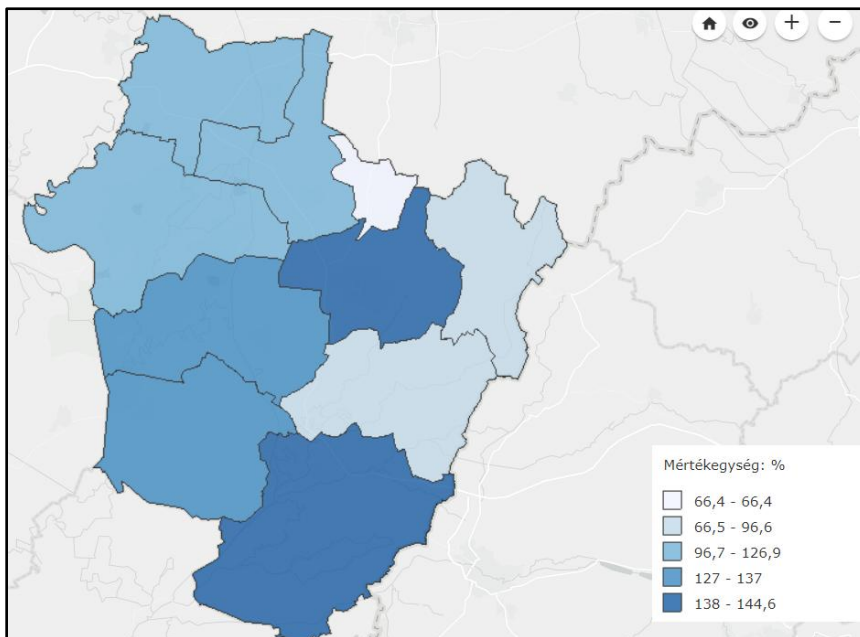
A lakosság korösszetételére jellemző, hogy valamennyi járásban nőtt az idősebb lakosok száma. A legtöbb járásban csökkent a 15 évesnél fiatalabb és a 15-64 éves lakosok száma, kivételt képeznek a Hajdúszoboszlói és Hajdúhadházi járások, ahol a 15 évesnél fiatalabb lakosok száma nőtt, a Hajdúszoboszlói járásban 33 fővel és a Hajdúhadházi járásban 92 fővel a két népszámlálás közötti időszakban.

A népesség száma, életkora járásonként				
		2011	2022	Százalékos változás
Balmazújvárosi járás	Summa	30 191	28 939	96%
	15 évesnél fiatalabb	4 977	4 708	95%
	15–64 éves	20 075	18 503	92%
	65 éves és idősebb	5 139	5 728	111%
Berettyóújfalui járás	Summa	44 995	41 121	91%
	15 évesnél fiatalabb	7 037	6 153	87%
	15–64 éves	30 286	26 328	87%
	65 éves és idősebb	7 672	8 640	113%
Debreceni járás	Summa	224 448	213 497	95%
	15 évesnél fiatalabb	30 959	29 278	95%
	15–64 éves	160 382	141 880	88%
	65 éves és idősebb	33 107	42 339	128%
Derecskei járás	Summa	41 701	40 677	98%
	15 évesnél fiatalabb	7 627	7 410	97%
	15–64 éves	27 915	26 112	94%
	65 éves és idősebb	6 159	7 155	116%
Hajdúböszörményi járás	Summa	40 568	37 851	93%
	15 évesnél fiatalabb	6 690	5 908	88%
	15–64 éves	27 780	24 547	88%
	65 éves és idősebb	6 098	7 396	121%
Hajdúhadházi járás	Summa	22 183	22 826	103%
	15 évesnél fiatalabb	4 659	4 751	102%
	15–64 éves	15 008	14 921	99%
	65 éves és idősebb	2 516	3 154	125%
Hajdúnánási járás	Summa	29 614	28 041	95%
	15 évesnél fiatalabb	4 573	4 421	97%
	15–64 éves	20 010	18 011	90%
	65 éves és idősebb	5 031	5 609	111%
Hajdúszoboszlói járás	Summa	43 061	41 884	97%
	15 évesnél fiatalabb	6 469	6 502	101%
	15–64 éves	29 442	26 473	90%
	65 éves és idősebb	7 150	8 909	125%
Nyíradonyi járás	Summa	29 534	27 889	94%
	15 évesnél fiatalabb	5 344	4 881	91%
	15–64 éves	20 009	18 419	92%
	65 éves és idősebb	4 181	4 589	110%
Püspökladányi járás	Summa	40 426	36 310	90%
	15 évesnél fiatalabb	6 410	5 597	87%
	15–64 éves	27 594	23 304	84%
	65 éves és idősebb	6 422	7 409	115%

3. számú táblázat. KSH 2022. évi népszámlálási adatai alapján Forrás: KSH.

Az öregedési index egy olyan mutató, mely azt fejezi ki, hogy egy adott területen száz 14 év alatti lakosra hány 65 éves vagy annál idősebb korú ember jut (1. számú ábra). A legalacsonyabb öregedési indexszel a Hajdúhadházi járás rendelkezik, ahol az index 66-os értéket mutat, míg a Debreceni és a Berettyóújfalui járásokban az öregedési index 140 vagy e fölötti. Az öregedési index számszerű értékei járási bontásban a 4. számú táblázatban kerülnek bemutatásra. Az adatok alapján a Derecskei, a Nyíradonyi és a Hajdúhadházi járásokban a fiatalok aránya magasabb. A vármegyén belüli legalacsonyabb érték 66, a legmagasabb 145, ami egy 2,2x szorzót jelent. Egy ilyen jelentős eltérés egészségmegőrzési és egészségfejlesztési stratégiák kidolgozását indokolhatja az eltérő korösszetételű járásokban. A 2022. évi KSH adatokat az 1. ábra és a 4. számú táblázat mutatja be.

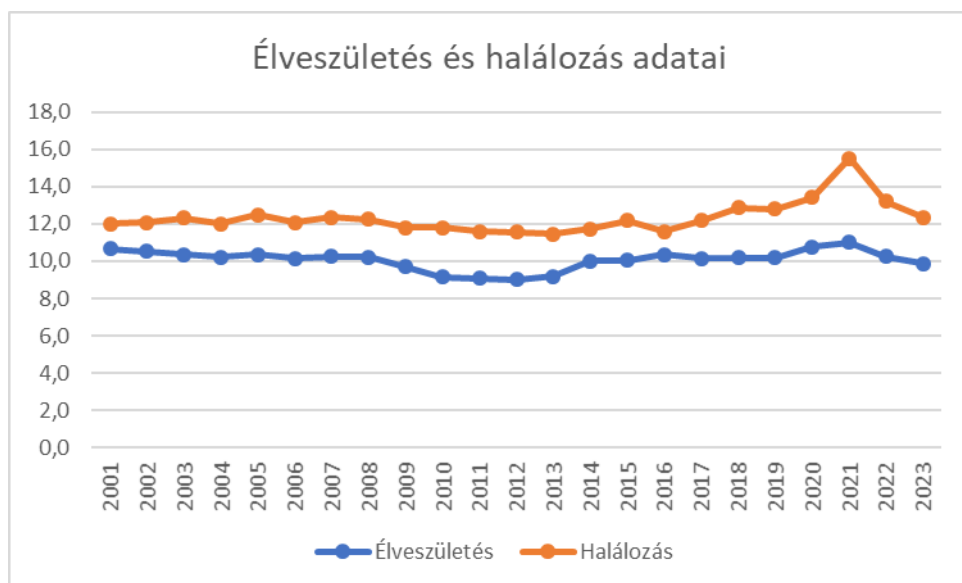

1. ábra. Az öregedési index eloszlása a vármegye területén (2022. évi KSH adatok) Forrás: KSH térképes adatvizualizációs platformjának adatai: <https://map.ksh.hu/timea>

Járás	Öregedési index
Debreceni járás	145
Berettyóújfalui járás	140
Hajdúszoboszlói járás	137
Püspökladányi járás	132
Hajdúnánási járás	127
Hajdúböszörményi járás	125
Balmazújvárosi járás	122
Derecskei járás	97
Nyíradonyi járás	94
Hajdúhadházi járás	66

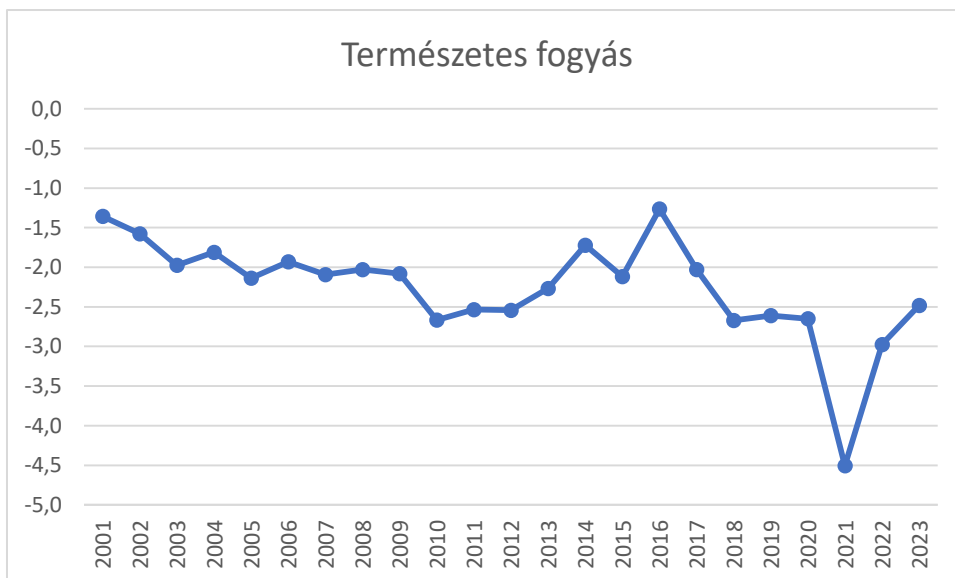
4. számú táblázat. KSH 2022. évi népszámlálási adatai alapján. Forrás: KSH

A vármegye lakosságának változása döntően az élveszületési és a halálozási adatoktól függ. Általános jelenség Európában, hogy a halálozások száma meghaladja a születések számát. A két mutató a 2. ábrán van megjelenítve. 2010 óta az ezer lakosra jutó élveszületések száma a vármegyénkben folyamatosan növekedett. Ennek okai sokrétűek, de minden valószínűség szerint a gyermekvállalást ösztönző intézkedések ehhez jelentősen hozzájárultak. A növekvő trend 2022. évben megtorpant, és a 2019. év szintjére csökkent, ez magyarázható a pandémia okozta világszerte általánosan jellemző bizonytalansággal és az ezzel összefüggő különféle egészségügyi félelmekkel.

2. ábra. Az ezer főre jutó élveszületések és halálozások számának változása 2010 és 2023 között.
Forrás: KSH

Az élveszületések és halálozások különbsége adja a lakosság természetes fogyását, melynek értékei a 3. ábrán kerültek feltüntetésre. A lakosság legnagyobb természetes fogyását a COVID-19 pandémiával összefüggő halálozási többlet okozta a 2021. évben. A 2022. évben a lakosság természetes fogyása mérséklődött, 4,5 fő/százezer lakos értékről 3 fő/százezer lakosra és 2023. évben visszaállt a pandémia előtti szintre.

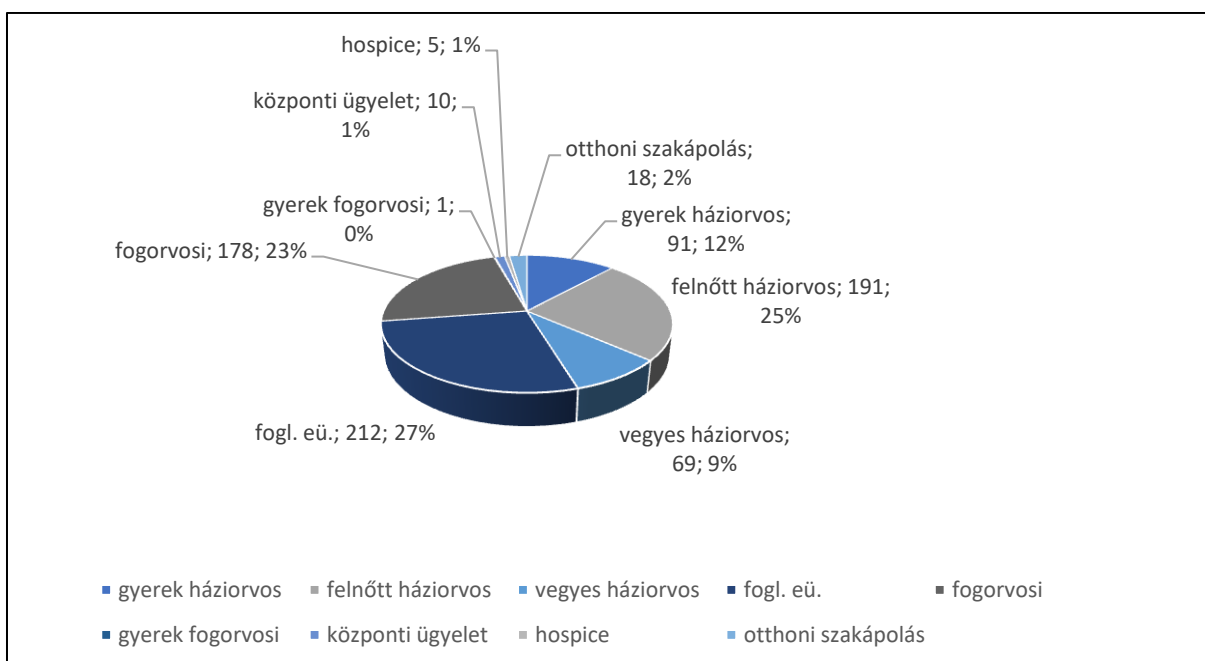

3. ábra. Az ezer lakosra jutó természetes szaporodás/fogyás számának változása 2010. és 2023. év között. Forrás: KSH

A VÁRMEGYE EGÉSZSÉGÜGYI ELLÁTÁSI RENDSZERE

HÁZIORVOSI ELLÁTÁS

A járási népegészségügyi osztályok illetékességi területén nyilvántartott egységek száma 3 409, melyből Hajdú-Bihar vármegye lakosságának egészségügyi alapellátását összesen 1 207 szolgáltatóegység biztosítja, melyek szám- és szolgáltatástípus szerinti megoszlását a 4. ábra szemlélteti. Az ábra nem tartalmazza a területi és iskolai védőnői, iskola- és ifjúságorvoslás és iskolafogászati szolgáltatókat. Az alapellátást nyújtó egészségügyi szolgáltatók száma az elmúlt években jelentősen nem változott.

4. ábra. Az egészségügyi szolgáltatók száma és eloszlása a vármegye területén

Hajdú-Bihar vármegyében dolgozó orvosok száma az elmúlt évtizedben 609 fővel nőtt (22%) ami a vármegye területén működő egészségügyi intézmények jelentőségét mutatja, különösen, ha figyelembe vesszük, hogy az Észak-Alföldi régió másik két vármegyéjében, Jász-Nagykun-Szolnok és Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében hasonló változás nem volt tapasztalható.

Dolgozó orvosok száma	2014	2023	Változás
Hajdú-Bihar vármegye	2 765	3 374	122%
Jász-Nagykun-Szolnok vármegye	919	837	91%
Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye	1 562	1 570	101%

5. számú táblázat. Dolgozó orvosok száma az Észak-Alföldi régióban. Forrás: KSH

Az alapellátásban dolgozó háziorvosok és házi gyermekorvosok száma Hajdú-Bihar vármegyében az elmúlt évtizedben 21 fővel csökkent (6%). Hasonló vagy ennél nagyobb arányú csökkenés következett be az Észak-Alföldi régió másik két megyéjében is.

Háziorvos és házi gyermekorvos együtt	2014	2023	Csökkenés
Hajdú-Bihar vármegye	343	322	6%
Jász-Nagykun-Szolnok vármegye	244	198	19%
Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye	322	302	6%

6. számú táblázat. Dolgozó házi orvosok száma az Észak-Alföldi régióban. Forrás: KSH

Az egy háziorvosra jutó betegszám növekedés 50 fő, azaz 3,2%. Ez az arány kisebb, mint a háziorvosok számának a csökkenése, ami azzal magyarázható, hogy az elmúlt tíz év során a vármegye lakossága is csökkent

Egy háziorvosra és házi gyermekorvosra jutó lakos	2014	2023	Növekedés
Hajdú-Bihar vármegye	1 566	1 617	3,2%
Jász-Nagykun-Szolnok vármegye	1 557	1 785	14,7%
Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye	1 746	1 737	-0,6%

7. számú táblázat. Egy háziorvosra jutó betegek száma az Észak-Alföldi régióban. Forrás: KSH

A kormányhivatal illetékességi területén a betöltetlen háziorvosi praxisok száma az elmúlt évhez képest 24-ről 28-ra nőtt. Ezen betöltetlen praxisokat tartós helyettesítéssel látták el.

- A Berettyóújfalui Járási Hivatal Népegészségügyi Osztály illetékességi területén 9 db vegyes háziorvosi praxis (Mezősas, Berekböszörmény, Biharkeresztes, Körösszakál, Újiráz, Zsáka, Váncsod, Gáborján és Hencida) betöltetlen.
- A Hajdúszoboszlói Járási Hivatal Népegészségügyi Osztály illetékességi területén 8 db vegyes háziorvosi praxis (Sáp, Szerep, Tetétlen, Báránd, Sárrétudvari és Nagyrábé településeken 1-1 db, valamint Biharnagybajomban 2 db) betöltetlen.
- Püspökladányban 1 db felnőtt háziorvosi körzet van tartós helyettesítéssel ellátva.
- A Balmazújvárosi Járási Hivatal Népegészségügyi Osztály illetékességi területén 5 db gyermek háziorvosi praxis (Nyíradony 2 db, Tiszacsege, Balmazújváros és Hajdúhadház), valamint 4 db vegyes háziorvosi praxis betöltetlen (1 db Kokad, 3 db Egyek településeken).
- A Hajdúböszörményi Járási Hivatal Népegészségügyi Osztály illetékességi területén Újtikos településen 1 db vegyes praxis betöltetlen.
- A Debreceni Járási Hivatal Népegészségügyi Osztály illetékességi területén nem volt betöltetlen praxis.

KÖZFINANSZÍROZOTT FOGÁSZATI ALAPELLÁTÁS

A vármegyében összesen 178 db közfinanszírozott fogászati alapellátást nyújtó egészségügyi szolgáltatóegység és 1 db gyermekfogászat (Hajdúszoboszlói Járási Hivatal illetékességi területén) működött, ebből a Debreceni Járási Hivatal illetékességi területén 75 db közfinanszírozott és területi ellátási kötelezettséggel működő szolgáltató volt. A fogászati ügyelet ellátását a Debreceni Alapellátási és Egészségfejlesztési Intézet végezte.

ÜGYELETEK

A vármegyében a központi ügyeleti ellátás 2023. évben további átszervezésre került. Az alapellátási ügyeleti rendszer modellprogramját követően az Országos Mentőszolgálat 2023. február 1. napjától bevezette az új, egységes ügyeleti ellátást. Az ügyeleti alapellátás két elemből áll: betegközpontú rendszer keretében háziorvosi ügyeleti szolgálatot 10 településen, sürgősségi ügyeletet 5 településen biztosítanak minden rászorulóknak. Az új ügyeleti rendre való átállás zavartalanul megtörtént, az ügyeleti beosztásban fennakadások nem voltak.

BENTLAKÁSOS SZOCIÁLIS INTÉZMÉNYEK

A bentlakásos szociális intézmények vonatkozásában a vármegyében 10 ápolás-szakmai ellenőrzés, panasz/közérdekű bejelentés következményeképpen 3 intézmény helyszíni ellenőrzése valósult meg 2023. évben. A Hajdú-Bihar Vármegyei Kormányhivatal Hatósági Főosztály Szociális és Gyámügyi Osztálya felkérése alapján 7 esetben történt helyszíni ellenőrzés az ápolás-szakfelügyelet részéről, amely a dokumentációk vezetésében tárt fel apróbb pontatlanságokat. Az ápolás-szakfelügyelet felhívta a szolgáltatók figyelmét, hogy valamennyi ápolási, gondozási tevékenység írásban történő szabályozása és az abban foglaltak betartása indokolt a napi munkavégzés során. Az egyértelmű személyi felelősség megállapíthatósága elengedhetetlen valamennyi ápolási, gondozási feladat végzésének vonatkozásában. Az ellenőrzések alkalmával a szakfelügyelet vizsgálta a higiénés körülményeket, az egészségügyi és ápolási ellátást, továbbá az egészségügyi dokumentáció vezetését, valamint a gyógyszerellátást.

OTTHONI SZAKÁPOLÁS, OTTHONI HOSPICE

Az otthoni szakápolás a beteg otthonában vagy tartózkodási helyén, háziorvosa elrendelésére, szakképzett ápoló által végzett tevékenység a kórházi ellátás kiváltása céljából. Célja, hogy a beteg otthoni környezetben, személyre szabottan, humánus és szakszerű ápolásban részesüljön. Ezzel az ellátási formával a kórházi kezelések száma csökkenthető, illetve a bennfekvés időtartama lerövidíthető.

Az otthoni hospice ellátás a haldokló beteg gondozását célozza meg a hosszú lefolyású, halálhoz vezető betegségben szenvedő személy testi, lelki ápolása, gondozása, életminőségének javítása, szenvedéseinek enyhítése és emberi méltóságának haláláig tartó megőrzése céljából. A hospice ellátás magában foglalja a haldokló beteg hozzátartozóinak segítségét a beteg ápolásában, valamint a hozzátartozók lelki gondozását a betegség és a gyász időszakában is.

Mindkét ellátási forma körébe tartozó tevékenységek a beteg háziorvosának szakmai felügyelete mellett végezhető a Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelővel kötött finanszírozási szerződés alapján. A vármegyében 18 db otthoni szakápolást, valamint 5 db otthoni hospice ellátást biztosító egészségügyi szolgáltató működött. Tevékenységük a vármegye teljes területére kiterjedően biztosított volt, a finanszírozási szerződésben lekötött vizitszámok volumenében az ellátás

közfinanszírozottan hozzáférhető volt. 2023. évben 13 db otthoni szakápolási szolgáltató és 1 db hospice ellátást nyújtó szolgáltató ápolás-szakmai és egészségügyi igazgatási ellenőrzése valósult meg a járási hivatalok részéről.

VÉDŐNŐI ELLÁTÁS

Az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. törvény 2023. július 1. napjától hatályos rendelkezése alapján a védőnői ellátás a települési önkormányzatoktól az egységes szakmai színvonalú ellátás érdekében az állam feladatába került át. Ennek megfelelően a Debreceni Egyetem Klinikai Központ Debreceni Alapellátási és Egészségfejlesztési Intézetében megkezdte működését a Vármegyei Védőnői Szolgálat 210 védőnő közreműködésével. Az átadás-átvétel rendben lezajlott, az új rendszer egységes szakmai irányítás mellett folytatta működését.

2023. évben a vármegyében a területi védőnői állások száma 226 db volt, eggyel több az előző évhez képest. A betöltött állások száma – az elmúlt évhez képest – csökkent, 208 db lett (2022. évben 211 db, 2021. évben 211 db, 2020. évben 207 db, 2019. évben 196 db volt). A helyettesítés megoldott volt minden betöltetlen területi védőnői körzetben.

2023. évben a vármegyében az iskolavédőnői állások száma 56 db volt, a betöltött állások száma pedig 53 db. A korábbi években valamennyi iskolavédőnői állás betöltött volt.

A vármegyében 1 db fekvőbeteg intézmény található 3 szülészeti osztállyal (a Debreceni Egyetem Klinikai Központ Nagyerdei, Kenézy Gyula és Gróf Tisza István Campusán). Mindhárom szülészeti osztályon van kialakított és betöltött, teljes munkaidejű, összesen 5 kórházi védőnői álláshely.

CSALÁDVÉDELMI SZOLGÁLAT (CSVSZ)

A 2023. évben a vármegyében a CSVSZ feladatait 5 CSVSZ védőnő látta el 4 járási hivatalban. A Balmazújvárosi Járási Hivatal nem működtetett CSVSZ tanácsadót.

- A Berettyóújfalui Járási Hivatalban hétfői és csütörtöki napokon látta el a járási vezető védőnő a CSVSZ feladatokat napi 8 órában.
- A Debreceni Járási Hivatalban 2 védőnő látta el a CSVSZ feladatokat teljes munkaidőben, külön tanácsadóban.
- A Hajdúböszörményi Járási Hivatalban dolgozó járási vezető védőnő hétfői és csütörtöki napokon heti 11 órában végezte a CSVSZ feladatait, a korábbi ellátási rend szerint.
- A Hajdúszoboszlói Járási Hivatal járási vezető védőnője a Hajdúszoboszlói Járási Hivatalban heti 2 napon 11 órában látta el a CSVSZ feladatokat.

2023. évben a CSVSZ védőnők által teljesített összes tanácsadási nap 651 volt (2022. évben 586 nap), a teljesített összes tanácsadási idő 2 612 óra volt (2022. évben 2 988 óra).

A tanácsadásokon megjelentek száma 2 992 fő volt (2022. évben 3 013 fő, 2021. évben 3 085 fő). Az egy teljesített tanácsadási napra jutó megjelentek átlagos száma a vármegyében 4,6 fő volt (2022. évben 5,1 fő, 2021. évben 4,8 fő).

Megszakított terhességek száma az egészségügyi intézményektől érkezett visszajelzések alapján 1 355 db volt (2022. évben 1 368 db, 2021. évben 1 288 db). 2023. évben 29 fő változtatta meg szándékát és tartotta meg magzatát (2022. évben 48 fő, 2021. évben 128 fő). Az összes preventív tevékenységi alkalmak száma 35 volt.

KÖZFINANSZÍROZOTT JÁRÓBETEG-ELLÁTÁS

Az NNGYK jogszabály által meghatározott közhiteles nyilvántartásának adatai alapján 2023. évben a vármegye járóbeteg-ellátó intézményeinek járóbeteg-ellátáshoz nyújtott lekötött kapacitások tekintetében 18 268,43 szakorvosi óra és 5 276 nem szakorvosi óra állt rendelkezésre. Az intézményenkénti kapacitás szakorvosi és nem szakorvosi óraszám megosztását a 8. számú táblázat mutatja.

A vármegye legnagyobb fekvőbeteg-ellátó intézménye 3 campusán integrált járóbeteg-ellátást is működtetett, melyek által felhasználható járóbeteg óraszám kapacitás a vármegye rendelkezésére álló kapacitásának meghatározó hányadát teszi ki. Szakorvosi órák tekintetében a Debreceni Egyetem Klinikai Központ 80%-ot, a nem szakorvosi órák tekintetében a vármegye teljes kapacitásából 69%-ot biztosít.

Szolgáltató megnevezése	Szakorvosi óra	Nem szakorvosi óra
Debreceni Egyetem Klinikai Központ	14 708	3 678
"Hajdúböszörmény ESZ-V" Nonprofit Kft.	455	111
Balmazújvárosi VESZ Nonprofit Kft.	418	74
Egyek Nagyközség Önkormányzata	17	3
Járóbeteg-Ellátó Centrum Hajdúszoboszló	528	83
Kaba Város Önkormányzata	3,43	0
LÉT.A.MED Nonprofit Zrt.	210	134
PÉTEGISZ Nonprofit Zrt.	200	120
Püspökladányi Egészségügyi Szolgáltató Nonprofit Kft.	402	40
Püspökladányi Gyógyfürdő Egészségügyi Szolgáltató Kft.	35	60
Téglás Város Önkormányzata	3	0
Vámospércs-Kistérségi Egészségügyi Szakellátó Nonprofit Kft.	200	120
Szalay János Rendelőintézet	332	60
Valamennyi többi szolgáltató összesen	730	793
Összesen	18 268,43	5 276

8. számú táblázat. 2023. évben a vármegye járóbeteg-ellátó intézményeinek járóbeteg-ellátáshoz nyújtott kapacitások.

FEKVŐBETEGELLÁTÓ RENDSZER FEJLESZTÉSEI

2023. évben a vármegye legnagyobb fekvőbeteg ellátó intézményében, a Debreceni Egyetem Klinikai Központjában, jelentős infrastrukturális fejlesztések és szerkezeti átalakítások történtek, melyek a teljes vármegye lakosságának egészségügyi kiszolgálását javították. A szervezeti integráció

eredményeként 3 klinikai campuson, 7 700 dolgozó közreműködésével, több mint 3 500 betegággal létrejött Magyarország egyik legnagyobb egészségügyi intézménye, mely a progresszivitás legmagasabb szintjén mintegy hárommillió ember ellátásáért felel.

A centralizált szervezeti egységek közül kiemelendő a Fül-Orr-Gégészeti és Fej-Nyaksebészeti Klinika, mely a korábbi kétpólusú ellátás helyett valódi központosítást eredményező egypólusú betegellátást biztosít a Nagyerdei Campuson.

Az integrációban további fontos célkitűzés volt az egységes Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinika létrehozása és ehhez kapcsolódóan a klinikai szakpszichológiai ellátás átalakítása is. Befejeződött a gyermekpszichiátriai épület korszerűsítése, ahol a Gyermek- és Ifjúságpszichiátriai Osztály járóbeteg-szakrendelése és Klinikai Szakpszichológiai Központ is helyet kapott. A Gyermek- és Ifjúságpszichiátriai Osztályon évente mintegy 18 ezer járó-, és 600 fekvőbeteget látnak el.

Megnyílt a Debreceni Egyetem Klinikai Központjának Meddősegi Központja Debrecenben az Egyetem sugárúton, ami egy komplex nőgyógyászati és urológiai-andrológiai diagnosztikát és kezelést biztosító betegellátó egység. A modern infrastrukturális feltételekkel és európai színvonalú eszközparkkal ellátott centrumban lehetőség nyílt a gyermekekre vágyó, de sikertelen gyermekvállalással küzdő párok mindkét tagjának kivizsgálására.

A Kenézy Gyula Campuson jött létre az Egnapos Sebészeti, illetve az Egnapos Szemészeti Központ, továbbá átadásra került a Szemészeti Klinikán egy új retinasebészeti műtő is.

Az integrációval az egyik legnagyobb szervezeti egységgé vált az Orvosi Képpalkotó Klinika, amely diagnosztikai tevékenységével segíti a betegágy melletti döntések meghozatalát, és kiemelt szerepe van a különböző intervenciós radiológiai beavatkozások területén, így például a stroke-ellátásban. Az Orvosi Képpalkotó Klinika Emlőcentrumába beszerzésre került egy új mammográfiás készülék. Az Onkoradiológiai Klinika 3 400 négyzetméteres épületének átadásával valóra vált a régóta tervezett centralizált onkológiai és onkoradiológiai ellátás. Jelentős műszeres fejlesztések voltak az Arc-, Állcsont- és Szájsebészeti Klinikán, melynek különleges profílja a daganatsebészet.

A Nagyerdei Campusra átköltözött a hospice ellátás. Az Elnöki Hivatal felújításának első üteme és a Gyermeksürgősségi Központ alapkövetétele is 2023. évben történt.

JÁRÓ- ÉS FEKVŐBETEGELLÁTÓ EGYSÉGEK ÁPOLÁSI ELLENŐRZÉSEI

Az NNGYK 9 esetben kérte fel a Kormányhivatalt ápolás-szakmai véleményadásra, egészségügyi szolgáltató ellen benyújtott panaszügy kivizsgálásával kapcsolatban. A panaszvizsgálás 7 esetben helyszíni ellenőrzéssel történt, 2 esetben dokumentáció elemzésével, amely a két fekvőbeteg-ellátó egészségügyi szolgáltató 10 egységét érintette. A panaszvizsgálások során ápolás-szakmai és dokumentációs hiányosságok kerültek feltárára. Az egyedileg kivizsgált ápolás-szakmai kifogásokat tartalmazó panaszügyekben feltárt hiányosságokra az ápolás-szakmai véleményekben az egészségügyi szolgáltatók szakfelügyeletéről szóló 16/2019. (VII. 30.) EMMI rendelet 4. § (8) bekezdés a) pontja alapján a szakfelügyelő ápoló véleményt nyilvánított a vizsgált szakterületet érintő kérdésben, valamint a betegellátást, megbízhatóságot súlyosan veszélyeztető gyakorlat vagy hiányosság esetén megoldási javaslattal jelentést adott a megbízónak. A hiányosság felszámolására megtett intézkedési javaslatokat az ápolás-szakmai vélemény tartalmazza, felszámolásukra a szolgáltatót az NNGYK határozatban kötelezte.

A fekvőbeteg-ellátást érintően meghatározott munkatervi feladatok, az onkológiai fekvőbeteg-ellátás és az onkológia osztály szervezeti keretében kúraszerű ellátást nyújtó szolgáltatók vonatkozásában, a személyi, tárgyi, szakmai környezeti feltételek és a dokumentációk vizsgálata 2024. évre átütemezésre került.

A vármegyében rendszeres orvosi ellátásra már nem szoruló, de állandó ápolást igénylő betegek ellátása 3 intézményben történt a fenti fekvőbeteg szakellátó intézményeken kívül: a hajdúnánási Hospit Ápolási Intézetben és a Zsákán található „GONDTALANUL” Nonprofit Kft. által működtetett Ápolási Osztályon, 50-50 ágyon, valamint a 10 férőhelyes nagyhegyesi Fordulópont Szenvedélybetegek Rehabilitációs Intézményében, amely az Észak-alföldi régióból önként jelentkező szenvedélybeteg férfiak számára nyújt rehabilitációs ellátást.

A nem közfinanszírozott szülészet-nőgyógyászati és szemészeti ellátást nyújtó egészségügyi szolgáltatók vonatkozásában a személyi, tárgyi, szakmai környezeti feltételek (egészségügyi igazgatási feltételek) ellenőrzése került az NNGYK által a 2023. évi munkatervi feladatként meghatározásra. A járási hivatalok a munkatervben meghatározott szempontok alapján az alábbiak szerint teljesítettek: 15 magán szolgáltató szülészet-nőgyógyászati tevékenysége került ellenőrzésre, valamint 8 szolgáltató esetében került sor szemészeti magánrendelés ellenőrzésére. A 23 ellenőrzött szolgáltató közül 12 szolgáltatónál (52%) nem került hiányosság feltárára.

EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS

SZERVEZETT, CÉLZOTT LAKOSSÁGI SZŰRŐVIZSGÁLATOK

A szűrővizsgálatok célja a betegségek és a betegségmegelőző állapotok korai felismerése a magukat egészségesnek tartó, tünet- és panaszmentes személyek időnkénti vizsgálata révén. A daganatos halálozás csökkentésére a legmegfelelőbb eszköz a lakosság szervezett, célzott szűrővizsgálata. Ezen szűrővizsgálat feltételeinek jelenleg három szűrési módozat felel meg: az emlő-, a méhnyak- és a vastagbélvizsgálás.

EMLŐSZŰRÉS

Az emlőszűrés rendszere 2002 óta folyamatosan működik országos kiterjesztésben. 2023. évben a Debreceni Egyetem Klinikai Központ Kenézy Gyula Campus Központi Radiológia Emlőcentrum (a továbbiakban: Emlőcentrum) végezte a célzott lakossági emlőszűrő vizsgálatokat a vármegyében.

2023. évben az Emlőcentrum által havonta megküldött jelentés alapján 26 967 fő behívására került sor 101 irányítószám vonatkozásában, melyből 13 564 fő (50%) jelent meg. A havi meghívottak és a megjelentek száma a 9. számú táblázatban került bemutatásra.

Időszak	Meghívott személyek száma	Megjelent személyek száma	Megjelenési arány
2023. január	2 345	1 111	47%
2023. február	2 208	1 156	52%
2023. március	2 441	1 327	54%
2023. április	1 960	1 158	59%
2023. május	2 270	1 387	61%
2023. június	2 396	1 202	50%
2023. július	2 325	1 046	45%

2023. augusztus	2 510	1 279	51%
2023. szeptember	2 322	980	42%
2023. október	2 271	993	44%
2023. november	2 338	1 143	49%
2023. december	1 581	782	49%
2023. év összesen:	26 967	13 564	50%

9. számú táblázat. Az emlőszűrés behívások 2023. évi adatai havi bontásban.

Hajdú-Bihar vármegyében a népegészségügyi célú szervezett emlőszűrések helyi szervezésével és koordinálásával kapcsolatos feladatok ellátása az Emlőcentrummal egyeztetve történik. A szűrési listák összeállítása során a rendező elv a településekre vonatkoztatott listakészítés. A meghívási ütemterv kétéves periódusokban történik.

A megjelenési arány növelése érdekében a szűrési listák leválogatása után, minden alkalommal tájékoztatást kap a szűrés időpontjáról és helyszínéről az illetékes járási hivatal, valamint a járási hivatalok népegészségügyi osztályain keresztül illetékességi területük vonatkozásában a település háziorvosa, polgármestere és védőnője.

Mindemellett az önkormányzatok, háziorvosok, védőnők részére megküldésre kerül egy, a kormányhivatal Népegészségügyi Főosztálya által folyamatosan frissített plakát is, melyen egyértelműen szerepel az Emlőcentrum elérhetősége, az érintett település megnevezése és a jogosult nők köre is. A plakátok elhelyezése a településen az önkormányzatok, a háziorvosok és a védőnők feladata.

A járási hivatalokkal együttműködve, az önkormányzatok bevonásával a vármegyeszékhelytől távolabb eső települések részére buszos beutaztatás szervezése történik a lakosság anyagi terheinek megkönnyítése céljából.

A települések közös buszos beutaztatásának megvalósítása céljából lehetőség szerint szomszédos települések kerülnek behívásra azonos listán azonos időintervallumban.

A 2023. évben 54 alkalommal történt csoportos beutazás szervezése 29 település vonatkozásában a járási hivatalok, az Emlőcentrum és az önkormányzatok együttműködésével.

MÉHNYAKRÁKSZŰRÉS

A 2023. évben - a korábbi évek gyakorlatának megfelelően - a vármegyében a női lakosság nem szervezett keretek között vehetett részt méhnyakszűrő vizsgálaton.

2023. év során megtörtént a méhnyakszűrésben részt vevő egységek kérdőíves felmérése, melynek célja a méhnyakszűrések rendszerének átalakítása.

VASTAGBÉL DAGANAT SZŰRÉSE

A vastagbéliszűrés 2009 óta modellprogramként működik, a 2017. év második felétől elindult a program országos kiterjesztése is, mely a 2022. évben a vármegyében több helyen is működött.

Az NNGYK koordinálásával elindult vastagbélrák szűrési program első fázisa lezárult. 2023. év második felében a projekt zárásához kapcsolódó feladatok elvégzésére került sor.

EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI TEVÉKENYSÉG

A lakosság egészségi állapotát számos külső (különösen társadalmi, gazdasági és kulturális) tényező befolyásolja, azonban az egyén életmódjával közvetlenül és meghatározó módon összefügg (ismert kockázati tényezők pl. a dohányzás, az alkoholfogyasztás, az egészségtelen táplálkozás, a mozgásszegény életmód vagy a tartós stressz).

A kormányhivatal az illetékességi területén működő egészségfejlesztési irodákkal folyamatos szakmai kapcsolatot tart fenn, az Egészségfejlesztési Iroda által szervezett programok lebonyolításához szakmai támogatást és tanácsadást nyújtott.

Az egészségügyi hatósági és igazgatási tevékenységről szóló 1991. évi XI. törvény 5. § (1) bekezdésének értelmében az egészségügyi államigazgatási szerv az egészségfejlesztési (egészségvédelmi, egészségnevelési és egészségmegőrzési) tevékenysége keretében összehangolja, szervezi és felügyeli a népbetegségek megelőzését szolgáló feladatok végrehajtását, így különösen

- a) a gyógyító-megelőző alapellátás tanácsadó tevékenységét;
- b) a család- és nővédelmi feladatokat ellátó intézményeket;
- c) az anya- és csecsemővédelmi feladatokat ellátó intézményeket;
- d) a mentálhigiénés szolgálatokat;
- e) a lakossági célzott szűrővizsgálatokat.

Az egészségfejlesztési irodák szakmai programjukat a Belügyminisztérium Népegészségügyi Főosztályának tájékoztatását követve alakították ki.

Közösségi egészségfejlesztési szolgáltatások:

- Gyermekek tervező, illetve gyermekes családokra irányuló közösségi egészségfejlesztési tevékenységek, illetve szülői készségek fejlesztésére irányuló tevékenységek, amely magában foglalja a testi és mentális egészségfejlesztést, mint például a tudatos családtervezést, párkapcsolatra, szerepekre való felkészülést (szülőklub), a párkapcsolat erősítése, kapcsolati zavarok megelőzése, kezelési módok, asszertív kommunikáció vagy konfliktuskezelés családon belül. Baleset-megelőzés és elsősegélynyújtási ismeretek átadása, oktatása (szülésfelkészítő tanfolyam keretében). A szülés utáni aktív mozgás lehetőségének biztosítása szülés utáni torna formájában, valamint kisgyermek táplálási tanácsadása.
- Gyermekekre (3-18 éves korosztály) irányuló közösségi egészségfejlesztési tevékenységek, amely kiterjed a fent megjelölt célcsoportban az egészséges táplálkozás iránti igény kialakítására, népszerűsítésére, a korszerű táplálkozási alapelvekre. Fontos célkitűzés a mindennapos testmozgás iránti igény kialakítása, erősítése.
- Idősebb (különösen a 65 éves és afeletti) korosztályra irányuló közösségi egészségfejlesztési tevékenységek partnerségben történő megvalósítása. Idősek közösségben tartását, szellemi és fizikai aktivitásuk megőrzését célzó csoportos programok.
- Krónikus betegek irányuló betegklubok megvalósítása vagy megvalósításban részvétel, kapcsolattartás betegklubokkal.
- Egészségkockázatok csökkentésére irányuló, 18 év feletti korosztály számára célcsoport specifikusan (aktív korúak, családok, idősek, krónikus betegek, szociálisan hátrányos helyzetű) közösségi egészségfejlesztési tevékenységek partnerségben történő

megvalósítása. Rendszeres egészséges táplálkozást ösztönző közösségi programok szervezése, lebonyolítása, testsúlykontroll és egészséges táplálkozást támogató csoport működtetése. Személyre szabott mozgástámogatás, mozgásra való ösztönzés, rendszeres mozgásprogramok.

- Mentális egészségfejlesztés (kivétel depresszió és öngyilkosság megelőzési programok megvalósítása)
- Egyéni kockázati felmérés, annak eredménye alapján utánkövetéssel rövid intervenció, közösségi egészségfejlesztési programokba történő bevonás, szükség esetén alap- vagy szakellátásba történő irányítás.

Az Országos Kórházi Főigazgatóság (OKFŐ) és a Debreceni Egyetem Klinikai Központ (DEKK) közötti együttműködési és használati szerződés alapján 2023. június 15. napján az OKFŐ közfeladat ellátása céljából 1 darab szűrőbuszt a „Helybe visszük a szűrővizsgálatokat” program keretében a DEKK használatába adott az egészségügyi szolgáltatásokat igénybe vevő páciensek szűrővizsgálata és elsődleges prevenciók szolgáltatások teljes körű nyújtása érdekében. 2023. év volt az első év, amelynek során a DEKK szűrőbuszos tevékenységet végzett.

A szűrőbusszal végzett vizsgálati tevékenység az alábbi szűrésekre terjed ki:

- állapotfelmérés,
- kockázatbecslő kérdőívek kitöltése,
- In body vizsgálat,
- nőgyógyászati (méhnyak) szűrés,
- bőrgyógyászati (melanóma) szűrés.

HAJDÚ-BIHAR VÁRMEGYEI EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI IRODÁK ELÉRHETŐSÉGEI

1. Egészségfejlesztési Iroda hivatalos megnevezése: Hajdúböszörményi Egészségfejlesztési Iroda
Egészségfejlesztési Iroda címe: 4220 Hajdúböszörmény, Kálvin tér 7-9.

Irodavezető neve: Konyáriné Fekete Katalin

2. Egészségfejlesztési Iroda hivatalos megnevezése: „Mozdulj Érmellék” Létavértes Efi

Egészségfejlesztési Iroda címe: 4281 Létavértes, Baross u. 7.

Irodavezető neve: Simonné Varga Csilla

3. Egészségfejlesztési Iroda hivatalos megnevezése: Egészségfejlesztési Iroda Nyíradony Járás

Egészségfejlesztési Iroda címe: 4254 Nyíradony, Kossuth u. 2/b.

Irodavezető: Nagy Tímea

4. Egészségfejlesztési Iroda hivatalos megnevezése: Balmazújvárosi Egészségfejlesztési Iroda

Egészségfejlesztési Iroda címe: 4060 Balmazújváros, Dózsa György u. 5-7.

Irodavezető neve: Géczi Dóra Anikó

5. Egészségfejlesztési Iroda hivatalos megnevezése: PÉTEGISZ Járóbeteg Szakellátó Központ

Egészségfejlesztési Iroda címe: 4090 Polgár, Hősök útja 1.

Irodavezető neve: Csikósné Szél Mónika

6. Egészségfejlesztési Iroda hivatalos megnevezése: Püspökladányi Egészségügyi Szolgáltató Nonprofit Kft.

Egészségfejlesztési Iroda címe: 4150 Püspökladány, Kossuth u. 1.

Irodavezető neve: Dr. Dobos Péter

7. Egészségfejlesztési Iroda hivatalos megnevezése: Debreceni Egyetem Klinikai Központ Debreceni Alapellátási és Egészségfejlesztési Intézet
 Egészségfejlesztési Iroda címe: 4024 Debrecen, Szent Anna u. 11.
 Irodavezető neve: Dr. Papp Csaba igazgató

8. Egészségfejlesztési Iroda hivatalos megnevezése: Debreceni Egyetem Klinikai Központ Gróf Tisza Campus Egészségfejlesztési Iroda
 Egészségfejlesztési Iroda címe: 4100 Berettyóújfalu, Orbán Balázs tér 1.
 Irodavezető neve: Kovács - Gebei Fruzsina

9. Egészségfejlesztési Iroda hivatalos megnevezése: Hajdúhadházi Egészségfejlesztési Iroda
 Egészségfejlesztési Iroda címe: 4242 Hajdúhadház, Bocskai tér 1.
 Irodavezető neve: nem ismert

FERTŐZŐ BETEGSÉGEK

HAJDÚ-BIHAR VÁRMEGYE JÁRVÁNYÜGYI HELYZETE

2023. évben 3 827 fertőző beteg került bejelentésre a vármegyében. A 2022. évhez képest (53 430) jelentős visszaesést a COVID-19 megbetegedések bejelentésének megszüntetése okozta. A legnagyobb emelkedés Campylobacteriosis, Salmonellosis, Rotavírus okozta gastritis, valamint a Scarlatina, Varicella okozta megbetegedéseknél volt tapasztalható.

Hajdú-Bihar Vármegye illetékességi területén 2023. évben jelentett fertőző megbetegedések száma										
Betegség megnevezése	Balmaz-újváros	Derecske	Hajdúhadház	Nyíradony	Berettyóújfalu	Debrecen	Hajdúböszörmény	Hajdúnánás	Hajdúszoboszló	Püspök-ladány
Campylobacteriosis	27	40	18	39	17	183	21	16	51	13
Salmonellosis	23	21	13	25	11	149	33	12	38	18
Egyéb patogén E.coli	5	3	3	9	0	27	3	0	2	2
Rotavírus-gi.	24	27	24	40	31	99	18	25	28	12
Cryptosporidiosis	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0
Giardiasis	0	0	0	1	3	2	0	0	0	0
Yersiniosis	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0
Hepatitis A	0	0	1	3	0	2	3	1	0	0
Hepatitis E	1	0	1	0	0	9	1	1	4	0
Hepatitis inf. k.m.n.	0	0	0	0	0	11	0	0	0	0
Scarlatina	62	113	14	10	16	378	64	69	69	2

Varicella	21	172	21	96	24	980	170	17	82	33
Legionellosis	0	0	0	0	0	7	1	0	0	0
Meningococcus által okozott inv. bet.	0	0	2	0	0	1	0	0	0	0
Meninitis pur. k.m.n.	0	0	0	0	2	1	0	0	0	0
S.pneumoniae által okozott inv. bet.	1	0	0	2	1	2	4	1	0	0
<i>H.influenzae</i> inv. bet.	0	1	0	0	0	2	0	0	0	0
Meningitis serosa	1	0	2	1	0	3	0	0	3	1
<i>Encephalitis infectiosa</i>	1	0	3	0	0	0	2	0	0	0
Nyugat-nílusi láz	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0
Encephalitis inf. k.m.n.	1	0	3	0	0	0	0	0	0	0
Lyme-kór	4	2	3	3	3	8	6	1	0	0
Ornithosis	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
Q-láz	4	1	0	1	0	2	3	10	3	1
Tularemia	0	0	0	0	3	2	1	0	0	1
Malaria	0	0	0	0	0	5	0	0	0	0
Toxoplasmosis	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
Congenital toxoplasmosis	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0

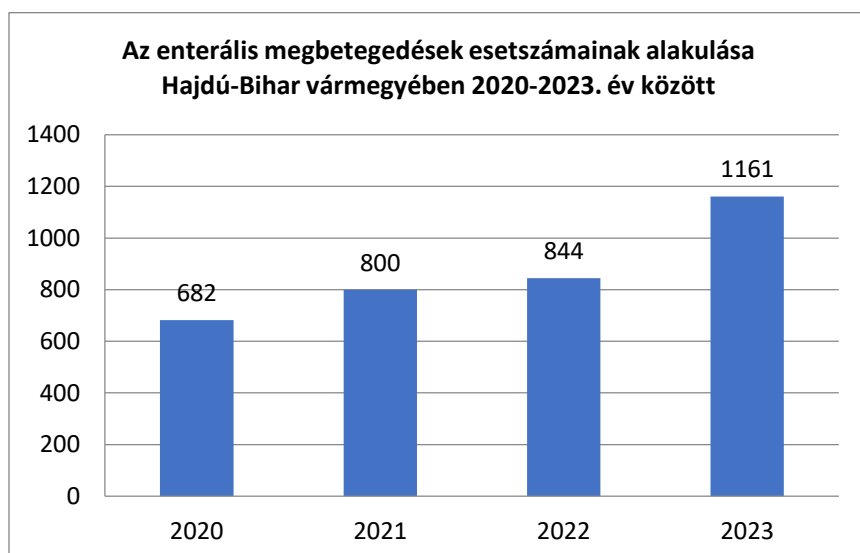
10. számú táblázat. Hajdú-Bihar vármegye illetékességi területén 2023. évben jelentett fertőző megbetegedések számai

Megbetegedés megnevezése	halálozás 2021. (fő)	halálozás 2022. (fő)	halálozás 2023. (fő)
COVID-19	1 352	412	0
Creutzfeldt-Jakob (CJB)	0	0	1
Encephalitis infectiosak.m.n.	4	0	0
Haemophilus okozta invazív betegség	0	0	1
Hepatitis E	1	1	0

Hepatitis infectiosa	0	0	1
Legionellosis	0	3	0
Listeriosis	0	2	1
Meningitis purulenta	4	3	1
Meningitis purulentak.m.n.	2	2	1
Meningitis serosa	0	3	2
Pneumococcus meningitis	1	1	0
Streptococcus pneumoniae által okozott invazív megbetegedés	3	5	5
Salmonellosis	0	1	0
Tetanus	0	0	1
Varicella	0	1	0
Összesen:	1367	434	14

11. számú táblázat. A fertőző megbetegedés okozta halálozási számok az előző évekhez viszonyítva

2023. évben 1 161 fő enterális megbetegedését jelentették be Hajdú-Bihar vármegye illetékességi területén. Ez 40%-os emelkedést jelent a 2022. évben regisztrált 844 megbetegedéshez képest. Az emelkedés továbbra is folyamatos vármegyénkben, melyet az alábbi diagram mutat be.

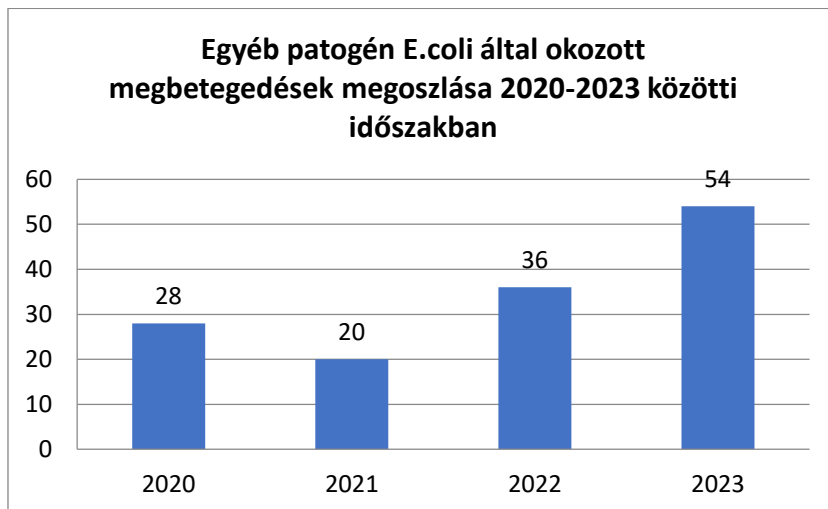

5. ábra. Az enterális megbetegedések számai az előző évekhez viszonyítva

2023. évben 343 fő salmonellosisos megbetegedését jelentették vármegyénkben, mely 59,53%-kal magasabb a 2022. évben jelentettekhez képest, így a csökkenő tendencia megfordult. A szezonális tekintve június és október hónapok között volt egyértelmű emelkedés a megbetegedettek számaiban, 63,84%-át jelentették a megbetegedéseknek a fent említett hónapokban. A korszpecifikus morbiditás alapján az 1-9 évesek a legérintettebb korosztály, azon belül is az óvodai korosztály 43 fővel.

2023. évben 6 Giardiasis eset került bejelentésre, szemben a 2022. évben történt emelkedést követően, amikor 12 eset került bejelentésre. A járási megoszlást tekintve kiemelkedő adat nincs, a megoszlás egyenletes (Balmazújvárosi JHNO 1 eset, Berettyóújfalui JHNO 3 eset, Debreceni JHNO 2 eset). Az esetek közötti összefüggés nem volt kimutatható.

2023. évben jelentős emelkedés volt tapasztalható az egyéb patogén E. coli megbetegedést tekintve. Összesen 54 fő esetében igazolódott a kóroki szerep.

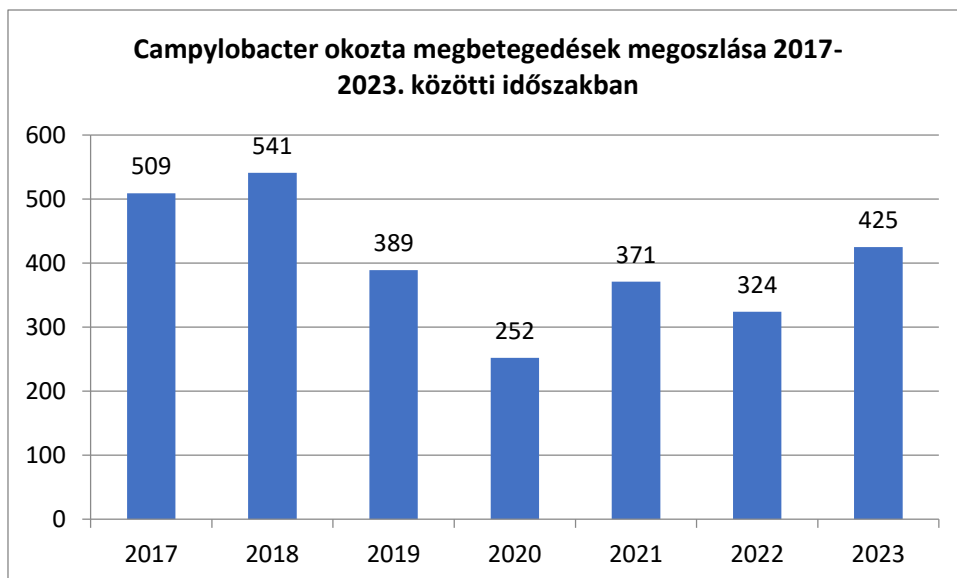
6. ábra. Az egyéb patogén E. coli okozta megbetegedések számai az előző évekhez viszonyítva

Korcsoportot tekintve az 1-4 évesek között volt kiemelkedő kóroki szerepe, összesen 18 főnél került kimutatásra. A 2022. évhez hasonlóan két járásban volt nagyobb esetszám emelkedés: a Balmazújvárosi JHNO illetékességi területén 20 főnél (Balmazújvárosi JH 5 fő, Derecskei JH 3 fő, Hajdúhadházi JH 3 fő, Nyíradonyi JH 9 fő), a Debreceni JHNO illetékességi területén pedig 27 főnél igazolták a megbetegedést. A megbetegedésből mindannyian meggyógyultak.

Enterohaemorrhagiás/Verotoxintermelő E. coli által okozott megbetegedés 2022. évhez hasonlóan 3 eset fordult elő. Betegségükből mindannyian meggyógyultak. Korcsoportos megoszlásban a 40 év felettieket érintette.

2023. évben 425 főnél igazolódott a Campylobacter kóroki szerepe. 2022. évhez képest jelentős emelkedés tapasztalható. Egyértelmű emelkedés vagy csökkenés az elmúlt évek esetszámaihoz képest nem mutatható ki, azonban a vizsgált időszak legmagasabb értékéhez, a 2018. évhez viszonyítva (541 fő) elmarad.

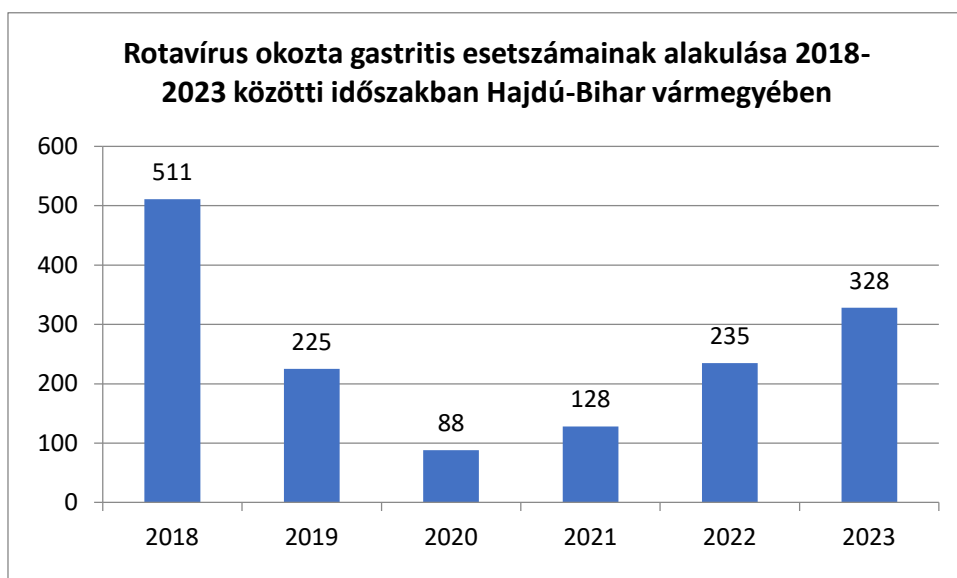

7. ábra. A Campylobacter okozta megbetegedések számai az előző évekhez viszonyítva

A tárgyévet áttekintve a megbetegedés előfordulása április-október hónapokban volt magas, augusztus hónapban 53 fővel. 2022. évben még november hónapban is magasabb esetszámokat regisztráltak. A 425 fő területi megoszlásban Debreceni JHNO illetékességi területén volt a legmagasabb, a megbetegedettek 43%-a tartozott ide. A Balmazújvárosi JHNO illetékességi területén azonosították a megbetegedések 29,1%-át.

A korszpecifikus morbiditást tekintve az 1-4 évesek között fordult elő az esetek 34,35%-a, az óvodai és iskolai közösségeket tekintve a korcsoportba tartozó 5-14 éves gyermekek között az esetek 17,88%-a, míg az egy év alatti gyermekek körében pedig a morbiditás 16,7%-a volt megfigyelhető. A többi korcsoportban a megbetegedés egyenletesen oszlott meg, egyéb kiemelkedő korcsoport nem volt.

2023. évben a Rotavírus okozta gastroenteritis Hajdú-Bihar vármegyében jelentős emelkedést mutatott. A COVID-19 pandémia időszakában lecsökkent az incidencia, azonban most újra emelkedés figyelhető meg az esetszámokban.

8. ábra. A rotavírus okozta gastritis megbetegedések számai az előző évekhez viszonyítva

Korcsoportos megoszlást figyelembe véve a megbetegedettek 54,57%-a az 1-4 éves korcsoportba tartozott, az egy év alatti megbetegedettek az esetek 12,19%-a, az 5-14 évesek között 21,34%-a volt. A területi megoszlást figyelembe véve megállapítható, hogy Balmazújvárosi JHNO illetékességi területén a legmagasabb az esetszám, a mortalitás 42,55 ‰.

2023. évben 10 esetben Hepatitis A okozta megbetegedés volt kimutatható, amely a 2022. évben bejelentett 12 esethez képest minimálisan csökkent. 6 esetben sporadikus megbetegedésként került jelentésre, 4 fő esetében epidemiológiai adatok alapján a járvány megállapítható volt. A kontaktok immunizációja minden esetben megtörtént. Egy sporadikus esetben a megbetegedett elhunyt, amely nem validált haláleset. Továbbá 6 fő szorult kórházi kezelésre, az esetek 60%-a került infektológiai osztályra.

A vármegyében a nyilvántartott baktériumgazdák száma változatlanul 2 fő. Ők mindketten Salmonella typhi hordozók.

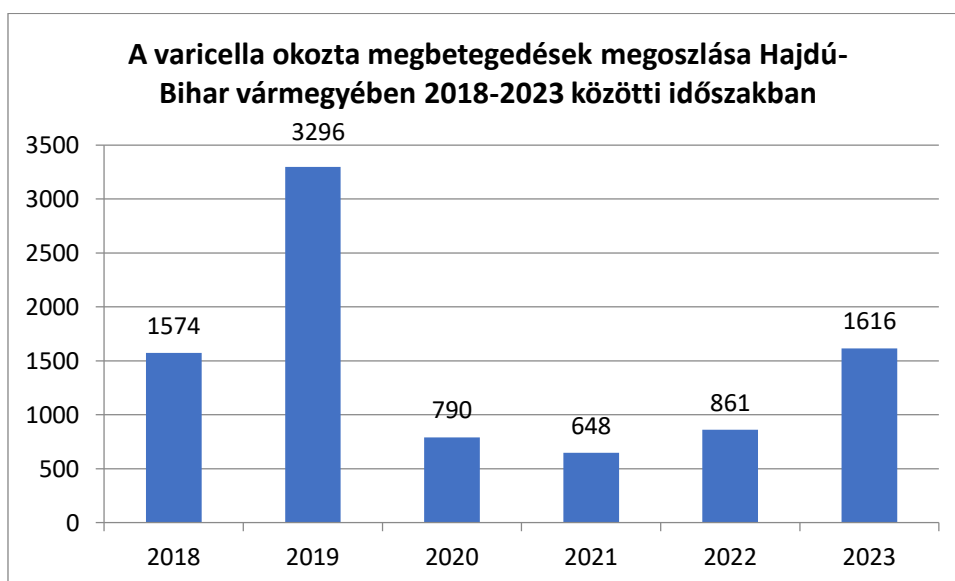
2023. évben a Népegészségügyi Főosztály 69 járványt felügyelt, melyből 23 enterális járvány volt. Az enterális járványok közül 11 családi, 11 közösségi és 1 területi járvány volt. A kórokozók etimológiáját tekintve 3 járvány tekintetében Campylobacter, 4 járvány esetében Rotavírus, 6 járvány esetében pedig Salmonella, továbbá 1 esetben az Enterovírus, 1 esetben pedig a Giardialamblia kóroki szerepe igazolódott. A járványok tekintetében 4 esetben Calicivírus, 1 esetben Hepatitis A vírus volt kimutatható. 4 esetben a kórokozó ismeretlen maradt.

Tularémia okozta megbetegedések megjelentek a 2023. évben, összesen 7 esetet regisztráltak vármegyénkben. A járási hivatalok Népegészségügyi Osztályai a fertőző megbetegedésekkel kapcsolatos kivizsgálásokat lefolytatták.

2023. évben AFP (akut flacidparalízis, azaz gyermekbénulás gyanús) eset nem került bejelentésre. A surveillance-nek köszönhetően folyamatosan nyomon követhető a gyanús esetek kapcsán a 15 évnél fiatalabb betegek kivizsgálásának alakulása.

Védőoltással megelőzhető fertőző betegségek közül morbilli (kanyaró), parotitis epidemica (mumpsz) és rubeola (rőzsahimlő) 2023. évben sem fordult elő a vármegyében.

A varicella (bárányhimlő) elleni védőoltás 2018. augusztus 1. napjától vált életkorhoz kötött kötelező oltássá, melyet 2023. évben 13-16 hónapos korban kell adni a gyermekek részére. Az oltási kötelezettség óta jelentősen csökkent vármegyénkben a bejelentett esetek száma. Habár 2023. évben újabb emelkedés volt tapasztalható, a 2019. évben tapasztalt magas esetszám 50%-át nem éri el.

9. ábra. A varicella okozta megbetegedések számai az előző évekhez viszonyítva

A korcsoportos morbiditást tekintve a 6-9 év közöttiek a legérintettebbek, körükben 4310,88‰, a 3-5 éves óvodai korosztályban pedig 1783,2‰. Kórházi ápolásra 3 fő szorult, mely az esetek 0,3%-a. A megbetegedésből mindenki meggyógyult. A szezonaritást tekintve március hónapban fordult elő a legtöbb - az esetek 22,4%-a - megbetegedés. Az emelkedett esetszámok január-május, valamint november-december hónapokban figyelhetők meg, hasonlóan a 2022. évben megfigyelt szezonaritáshoz

2023. évben a Berettyóújfalui JHNO egy Tetanus megbetegedést jelentett. Egy 78 éves nőbetegnél a sebtenyésztés eredménye Clostridiumtetani lett. A beteg kórházban exitált.

Meningococcus okozta meningitisz (azaz agyhártyagyulladás) 3 főnél igazolódott. 1 fő iskoláskorú, 7 éves gyermek és két 2 év alatti gyermek betegedett meg. Mindhárom gyermek intenzív osztályos kezelésben részesült, maradványtünetek nélkül gyógyultak. Két esetben felmerült a járványgyanú, azonban a járványügyi kivizsgálás azt nem erősítette meg.

2023. évben 3 esetben került bejelentésre Meningitispurulentak.m.n. megbetegedés, melyből egy 5 éves gyermek esetében sikerült kórokozót azonosítani, a Staphylococcus aureust. A beteg RSV infekcióval került kórházi felvételre. A két gyermek maradványtünetek nélkül gyógyult. A 62 éves férfi beteg kórházban exitált, validált halálesetként került bejelentésre.

2023. évben 11 Meningitisserosa eset került rögzítésre. 2022-ben 13, 2021-ben 7, 2020-ban 5, 2019-ben 6 eset került jelentésre. 6 megerősített eset kapcsán sikerült kórokozót kimutatni. 2 esetben Varicella zoster vírus, 3 esetben Enterovírus, 1 esetben Herpes simplex 1 vírus kóroki szerepe igazolódott. 9 fő szorult kórházi kezelésre. Az esetek vizsgálatakor az Enterovírus okozta megbetegedések között epidemiológiai kapcsolatot sikerült azonosítani, így az családi járványként bejelentésre került.

2023. évben 11 eset került rögzítésre Streptococcus pneumoniae által okozott invazív megbetegedés tekintetében. 9 fő beteg került kórházi ellátásra, és összesen 5 fő hunyt el, akik védőoltásban nem részesültek. A Streptococcus pneumoniae okozta megbetegedéseknél 1 fő volt oltott (Prevenar 13-al).

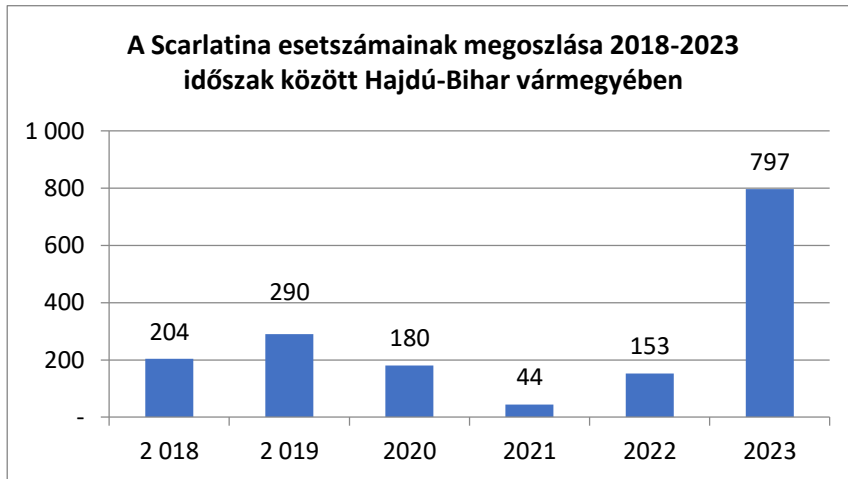
Tárgyévben 3 főnél jelentettek Haemophilus influenzae által okozott invazív betegséget. 2022-ben csak 1 eset került bejelentésre. Mindhárom esetben kórházi kezelésre volt szükség, egy 91 éves megbetegedett exitált.

2023. évben 1 Creutzfeldt-Jakob kór (CJB) esetet regisztrált a Debreceni JHNO. A 67 éves nőbetegnél exitust követően a bécsi magán klinikán liquor vizsgálattal igazolódott a betegség.

Egy 63 éves férfi beteg került bejelentésre Listeria monocytogenes okozta Listeria meningitis és meningoencephalitis diagnózissal. A nyugdíjas férfi 5 hetes kórházi kezelést követően exitált.

2023. évben 797 Scarlatina megbetegedés került bejelentésre. 2022. évhez képest az emelkedés jelentős, 520%-os emelkedés volt tapasztalható. A vármegyénk morbiditása 998,45‰.

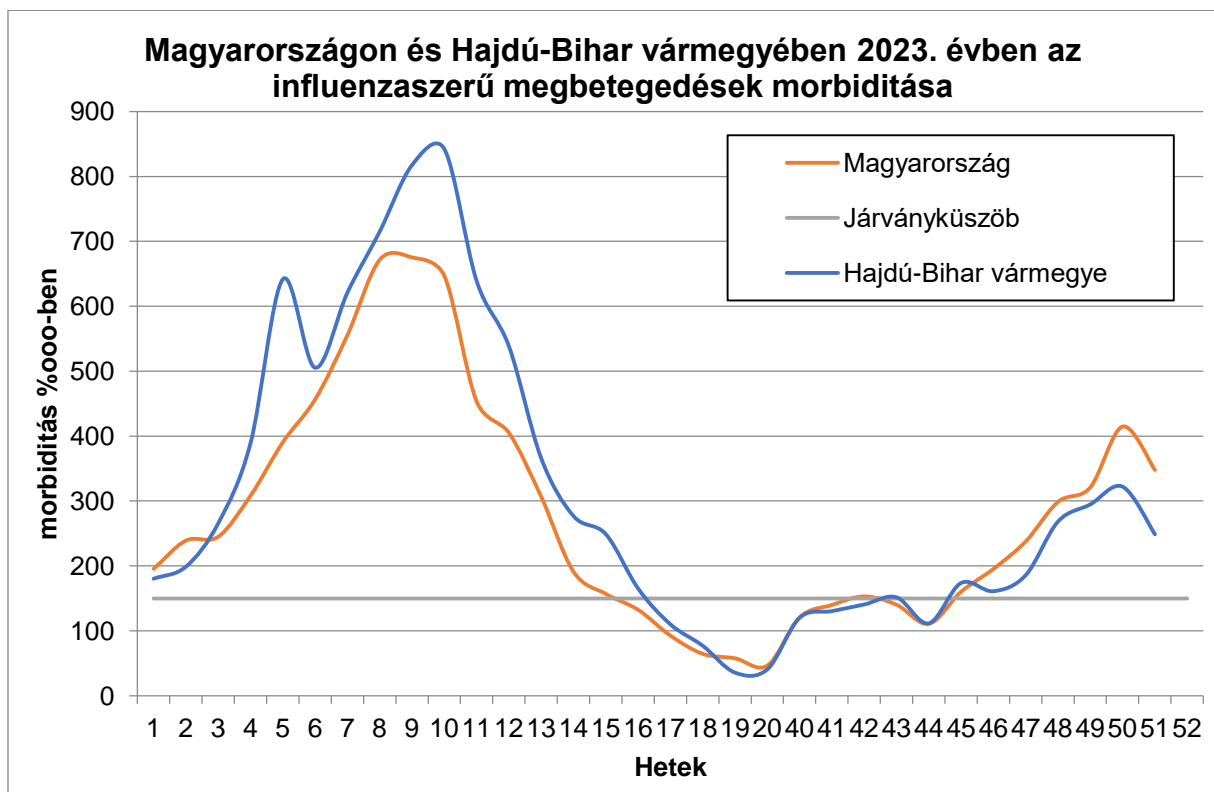
A korszpecifikus morbiditást tekintve az 1-4 (39,89%) és az 5-14 (58,59%) évesek között fordult elő leggyakrabban. A korcsoportos morbiditás Hajdú-Bihar vármegyében a 3-8 évesek között a legmagasabb - azon belül is a 3-6 éves korosztályban -, a morbiditás 2162‰ - 2483,9‰ között mozog. A megbetegedések szezonaritását tekintve a legtöbb megbetegedés január és június, valamint november-december hónapokban fordult elő. 3 hónapban volt az esetszám alacsony, <10 jelentett eset. Elmondható, hogy a megbetegedés egész évben jelen volt. A betegségből mindenki meggyógyult.

10. ábra. A scarlatina okozta megbetegedések számai az előző évekhez viszonyítva.

INFLUENZA JÁRVÁNYOK

A vármegyében a szezonális influenza figyelőszolgálat 2023/2024-es szezonban, 2023. 40. és 2024. 20. hete között 81 orvos részvételével került működtetésre. A 40 felnőtt háziorvos, 27 gyermek háziorvos és 14 vegyes praxist ellátó orvos összesen 117 371 fő egészségügyi ellátását biztosította. A 11. ábra bemutatja az influenzaszerű megbetegedések morbiditását.

11. ábra. Influenzaszerű megbetegedések morbiditása.

A 2023/2024. évi szezonban a járványküszöb feletti időszakban előfordult megbetegedések száma a 2024. év 1. és 14. hetében volt kiemelkedően magas. A legtöbb megbetegedés a 6. héten fordult elő, amikor $852,9 \text{ ‰}$ volt az influenzaszerű megbetegedések előfordulási aránya.

MADÁRINFLUENZA

A 2023. évben madárinfluenza miatti védőkörzet 12 esetben, felügyeleti körzet pedig 9 esetben került kijelölésre. A védőkörzet növelésére 7 esetben, a felügyeleti körzet növelésére pedig 4 esetben került sor. A fentiekről a Népegészségügyi Főosztály a Járási Hivatalok Népegészségügyi Osztályait tájékoztatta.

ELRENDELTE LÁTOGATÁSI TILALMAK

A Hajdú-Bihar Vármegyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztály Járványügyi Osztálya az általa működtetett 2022/2023-as légúti monitoring adatait elemezve megállapította, hogy Hajdú-Bihar vármegyére vonatkozóan az influenzaszerű megbetegedések incidenciája jelentősen nőtt, mely a fekvőbeteg intézményekre komoly megbiztonságot veszélyeztető tényezőnek bizonyult, ezért a kormányhivatal 2023. február 14. napjától a Debreceni Egyetem Klinikai Központ egészére, továbbá a Gróf Tisza István Kórházban 2023. február 15. napjától teljeskörű látogatási tilalmat rendelt el.

2023. április 13. napján, a 2022/2023-as légúti monitoring országos adatait elemezve a kormányhivatal megállapította, hogy a járvány, járványküszöbhez közeli incidenciát mutat Hajdú-Bihar vármegyére vonatkozóan. Az influenzaszerű megbetegedés miatt orvoshoz fordult betegek száma, továbbá az akut légúti megbetegedés miatt orvoshoz fordult betegek száma csökkenést mutatott, ezért 2024. április 14. napjától a teljeskörű látogatási tilalom feloldásra került a fent említett intézményekben.

Továbbá a Hospit Egészségügyi Szolgáltató Kft. által működtetett Ápolási Intézetben (a továbbiakban: Ápolási Intézet) 2023. március 2. napjától visszavonásig teljeskörű látogatási tilalmat rendelt el a kormányhivatal. Az Ápolási Intézetben krónikus fekvőbeteg-ellátást végeznek, 50 ágyas beteglétszámmal. Az ápoltak túlnyomó többsége legyengült immunrendszerű, krónikus betegségben szenvedő, idős beteg, mely indokolta a látogatási tilalom elrendelését, majd 2024. április 14. napjától – az influenzaszerű megbetegedések számának csökkenése miatt – a teljeskörű látogatási tilalom feloldásra került.

A Népegészségügyi Főosztály 11 alkalommal rendelt el látogatási tilalmat az illetékességi területén található fekvőbeteg ellátást nyújtó intézmények egységeiben légúti megbetegedések (COVID-19, influenza) miatt, a járványok továbbterjedésének megakadályozása céljából, valamint a betegek és dolgozók védelme érdekében járványügyi intézkedésként.

Kórházi járvány 2023. évben összesen 19 db volt, melynek megoszlása a következő: 13 db COVID-19, 4 db Calicivírus, 1 db MACI és 1 db Influenza A vírus okozta járvány. A Népegészségügyi Főosztály minden esetben végzett járványügyi vizsgálatot, 2 esetben helyszíni hatósági ellenőrzéssel együtt. Továbbá 4 db COVID-19 megbetegedéssel kapcsolatos járvány még 2024. évben is folytatódott, mely az adott év elején került lezárásra.

VÉDŐOLTÁSOK

ÉLETKORHOZ KÖTÖTT KÖTELEZŐ VÉDŐOLTÁSOK

Az életkorhoz kötött kötelező védőoltások teljesítése a 2023. évre vonatkozó védőoltási módszertani levél alapján jelentendő korcsoportok esetében az alábbiak szerint alakult Hajdú-Bihar vármegye területén:

Védőoltás megnevezése	Oltásra kötelezettek száma	oltottak	
		száma	%
BCG	5205	5202	99,94%
DTPa+Hib+IPV (2 hó)	5205	5205	100,00%
PCV (2 hó)	5205	5205	100,00%
DTPa+Hib+IPV (3 hó)	5205	5204	99,98%
DTPa+Hib+IPV (4 hó)	5205	5205	100,00%
PCV (4 hó)	5205	5203	99,96%
PCV (12 hó)	5636	5633	99,95%
Varicella I (13 hó)	5636	5588	99,15%
MMR (15 hó)	5636	5634	99,96%
Varicella II (16 hó)	5636	5581	99,02%
DTPa+Hib+IPV (18 hó)	5636	5632	99,93%
DTPa+IPV (6 év)	5188	5186	99,96%
MMR újraoltás	4547	4533	99,69%
dTap újraoltás	4585	4570	99,67%
Hepatitis I. oltás	4516	4495	99,53%
Hepatitis III. oltás	4769	4760	99,81%

12. számú táblázat. Életkorhoz kötött kötelező védőoltások teljesítése Hajdú-Bihar vármegyében 2023. évben

A jelentendő korcsoportok összességére vonatkozóan a folyamatos oltások tekintetében 99,02% és 100% közötti az átoltozottság vármegyénkben. A 2 és 4 hónapos korban esedékes DTPa+Hib+IPV és PCV oltások közül a PCV 1 oltás teljesítése 100%-os, míg a PCV 2 oltás 99,96%, a PCV 3 oltás pedig 99,95%, továbbá a 16 hónapos korban adandó Varicella II. oltásé 99,02%-os.

Valamennyi oltás fajtánál 99,00% feletti vármegyénkben az átoltottsági arány. A Varicella I. 99,15%-os és a Varicella II. 99,02%-os arányának oka, hogy az oltásban nem részesült gyermekek korábban már átvészelték a betegséget, melyet minden esetben a gyermek háziorvosa igazol, amely ellenőrzésre kerül az OSZIR fertőző beteg adatbázisában.

Az alábbi táblázat mutatja az életkorhoz kötöten kötelező védőoltások átoltottságának arányát Hajdú-Bihar vármegyében az előző év adataihoz viszonyítva.

Védőoltás megnevezése	Oltási arány	
	2022. év	2023. év
BCG	99,93	99,94
DTPa+Hib+IPV (2 hó)	100	100
PCV (2 hó)	100	100
DTPa+Hib+IPV (3 hó)	99,98	99,98
DTPa+Hib+IPV (4 hó)	99,95	100
PCV (4 hó)	99,98	99,96
PCV (12 hó)	99,89	99,95
Varicella I (13 hó)	98,73	99,15
MMR (15 hó)	99,86	99,96
Varicella II (16 hó)	98,49	99,02
DTPa+Hib+IPV (18 hó)	99,8	99,93
DTPa+IPV (6 év)	99,92	99,96
MMR újraoltás	99,61	99,69
dTap újraoltás	99,57	99,67
Hepatitis I. oltás	99,79	99,53
Hepatitis III. oltás	99,63	99,81

13. számú táblázat. Az életkorhoz kötöten kötelező védőoltások átoltottsági arányai Hajdú-Bihar vármegyében az előző év adataihoz viszonyítva.

Az átoltás üteme a BCG, a 2 és 3 hónapos korban esedékes DTP+HIB+IPV oltás tekintetében igen jó, a többi oltások esetében pedig jó. A Hepatitis I. oltás kivételével az átoltottság vármegyénkben minden oltás tekintetében az előző évhez képest javulást mutat.

Az életkorhoz kötött kötelező védőoltások teljesítése Hajdú-Bihar vármegyében jó. Az esetleges elmaradások okai többnyire elhúzódó légúti betegségek, külföldön tartózkodás, de előfordult daganatos megbetegedés vagy műtét.

Több esetben a külföldről beköltöző gyermeknél hiányzik a BCG, illetve a PCV oltás, amennyiben az adott országban ezen oltások nem tartoznak a kötelezően adandó oltások közé. Ha a gyermek 1 éves kora után történik a be-, illetve visszaköltözés, akkor a BCG-t már egyáltalán nem tudjuk pótolni, illetve a PCV sorozat is hiányos marad.

A járási hivatalok Népegészségügyi Osztályainak munkatársai oltókörökben összesen 22 ellenőrzést végeztek, melynek során intézkedést igénylő hiányosságot nem tártak fel. A Népegészségügyi Főosztály oltókörben helyszíni ellenőrzést 2023. évben egy esetben végzett.

Az oltási sor befejezés hiányának okai között szerepelt olyan, hogy a szülő már nem kérte az oltás befejezését, de előfordult az is, hogy a tanuló szökésben volt, ismeretlen helyen tartózkodott.

HUMÁN PAPILOMA VÍRUS ELLENES OLTÁS

A Humán papilloma vírus (HPV) ellenes oltást igénylők aránya a 2020/2021. tanévtől az alábbiak szerint alakult Hajdú-Bihar vármegyében:

	HPV oltásra jogosultak száma			oltást igénylők száma			Átoltottság		
	leány	fiú	összes jogosult	leány	fiú	összes oltott	leány	Fiú	össz.
2020/2021. tanév	2 642	2 755	5 397	2 172	1 893	4 065	82,20%	68,70%	75,32%
2021/2022. tanév	2 462	2 659	5 121	1 934	1 644	3 578	78,55%	61,83%	69,87%
2022/2023. tanév	2 450	2 485	4 935	1 998	1 709	3 707	81,55%	68,77%	75,12%
2023/2024. tanév	2 225	2 439	4 664	1 732	1 637	3 369	77,84%	67,11%	72,23%

14. számú táblázat. A papilloma vírus (HPV) ellenes oltást igénylők aránya a 2020/2021. tanévtől kezdve.

2023. év tavaszán került sor a 2022/2023-as tanévben elkezdett HPV elleni oltási sorozat befejezésére. A 3 368 HPV 1 oltásban részesült gyermek 99,34%-a, összesen 3 346 tanuló részesült a 2. részoltásban is. Mivel az oltási sor elkezdésekor 33 diák már betöltötte a 15. életévét, ezért ők 3. oltást is kaptak.

Az oltási sor befejezés hiányának okai között szerepelt olyan, hogy a szülő már nem kérte az oltás befejezését, de előfordult az is, hogy a tanuló szökésben volt, ismeretlen helyen tartózkodott.

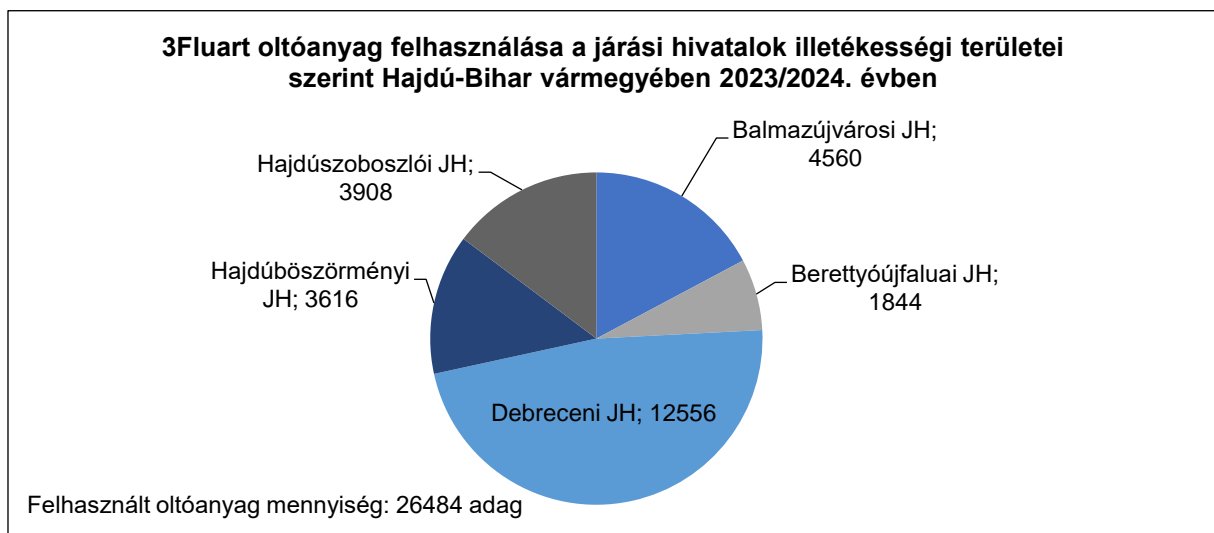
HEPATITISZ B SZŰRŐVIZSGÁLATOK

2023. évben Hajdú-Bihar vármegyében 4 322 terhes vírusos májgyulladásnak a B típusát okozó vírus felszíni antigénjének (HBsAg) szűrővizsgálata történt meg, melynek során 7 fő bizonyult Hepatitis B vírus hordozónak, akik közül 5 főnek már korábban is ismert volt Hepatitis B vírus hordozásuk. HBsAg pozitív anyától 7 gyermek született, akik aktív és passzív védőoltásban is részesültek.

A szerológiai vizsgálatokat a Borsod- Abaúj- Zemplén Vármegyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztály Regionális Mikrobiológiai Laboratóriuma végezte. A pozitív eredményekről az OSZIR-on keresztül, és a labortól kapott e-mail útján értesül a Népegészségügyi Főosztály. 2023. évben 7 újszülött részesült Hepatitis B elleni aktív és passzív védőoltásban is. 61 újszülött részesült Hepatitis B elleni védőoltásban, mivel a szülés idején nem állt rendelkezésre az anya HBsAg vizsgálati eredménye.

INFLUENZA ELLENI VÉDŐOLTÁS

Térítésmentes influenza elleni védőoltás céljára Hajdú-Bihar vármegye részére 47 000 adag 3Fluart oltóanyag állt rendelkezésre, melyből a meghatározott kockázati csoportok részére 26 484 adag oltóanyag beadása történt meg. Az alábbi ábra mutatja a népegészségügyi osztályok illetékességi területén felhasznált 3Fluart oltóanyagok mennyiségét.

12. ábra. Influenza elleni 3Fluart oltóanyag felhasználás az utolsó lezárt influenza szezon adatai alapján (2023/2024)

A 65 éven felüli korosztályból 15 845 fő részesült 3Fluart influenza elleni védőoltásban, mely a felhasznált oltóanyag 56%-a. Egészségügyi dolgozók közül 1 526 fő, szociális intézmények dolgozói közül 171 fő kapott influenza elleni oltást. A vármegyében 2 várandós és 70 gyermekvállalást tervező nő kapta meg a 3Fluart védőoltást.

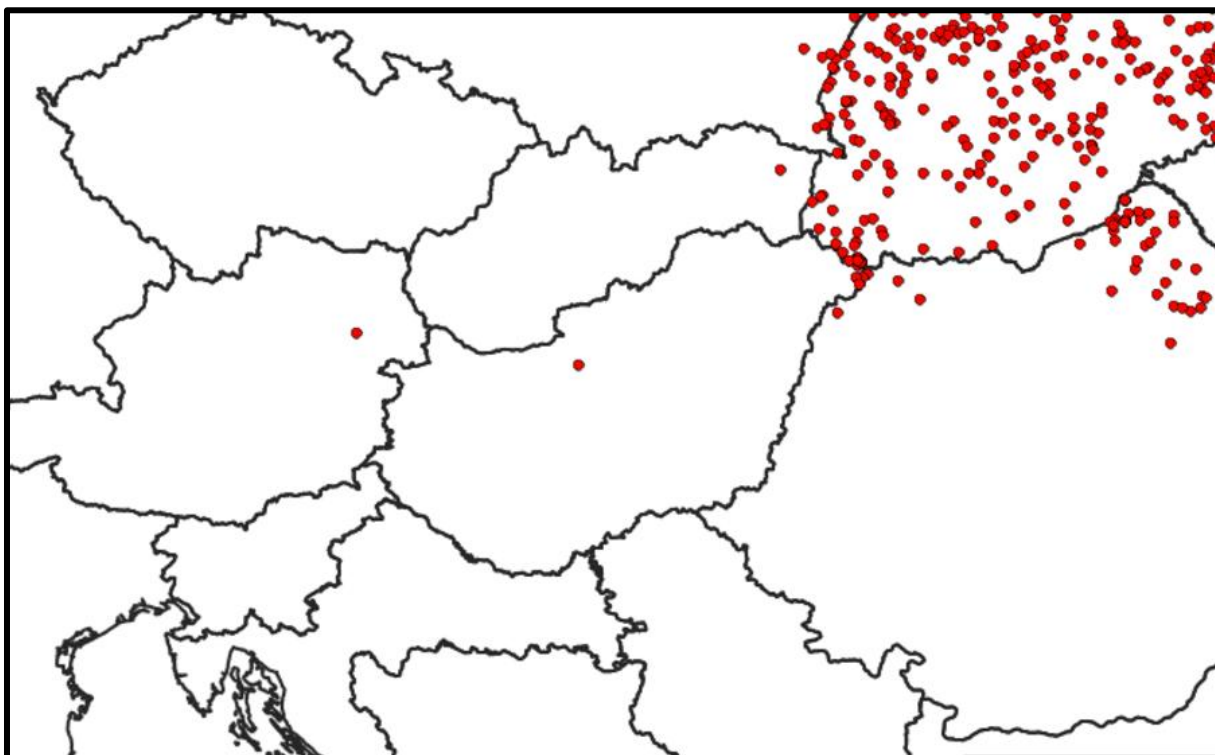
Vaxigrip Tetra oltóanyagból Hajdú-Bihar vármegye részére 160 adag állt rendelkezésre a 2023/2024. évi szezonban, melyből 142 adag került felhasználásra.

AZ UKRAJNAI HÁBORÚ ELŐL MENEKÜLT SZEMÉLYEK OLTÁSA

A 2023. évben az ukrajnai háború elől menekült személyek részére a Főosztály továbbra is biztosította a védőoltásokat a központi készletéből. A 2023. évben 191 db oltóanyag került kiadásra, mely csaknem duplájára nőtt a 2022. évben kiadott 97 db oltóanyaghoz képest. A Debreceni JHNO a legérintettebb az ukrajnai háború elől menekültekkel kapcsolatos feladatok tekintetében, 2023. évben összesen 187 db oltóanyag kiadására került sor a következők szerint: 1 db ImmunoHBs, 42 db Pentaxim, 45 db Prevenar, 28 db MMRVaxPro, 10 db Tetraxim, 52 db Varivax, 6 db Engerix B, valamint 3 db Boostrix. A Berettyóújfalui Járási Hivatal Népegészségügyi Osztálya esetében 1 db Prevenar, 1 db MMRVaxPro, valamint 2 db Varivax oltóanyag kiadására került sor. A Balmazújvárosi, a Hajdúböszörményi, valamint a Hajdúszoboszlói Járási Hivatal Népegészségügyi Osztályai oltóanyagot nem adtak ki, tekintettel arra, hogy illetékességi területükön nem volt oltandó személy.

A VESZETTSÉGGEL KAPCSOLATOS ADATOK

2022. évben a nemzetközi veszettség monitoring rendszer jelentős számú veszettséggel fertőzött állatról tett bejelentést döntően Ukrajna és Fehéroroszország területén. Az adatok a 13. ábrán kerülnek bemutatásra. Hazánkban az ukrán határ közelében több esetben mutattak ki veszettség vírusával fertőzött állatot.

13. ábra. 2023. évben a veszett állatokról szóló bejelentések a környező országokban. Forrás: <https://www.who-rabies-bulletin.org/>.

Hajdú-Bihar vármegyében 2010 óta nem került azonosításra veszett állat. 2023. évben Lyssa (veszettség) elleni védőoltásban 267 fő részesült vármegyénkben. Egy személynél 6 adag oltóanyag került beadásra, mivel a sérülést követően több, mint 2 hét telt el az oltási sorozat megkezdése előtt. A 2023. évben a 267 eset kapcsán 1 087 doboz védőoltás került kiadásra.

FEJTETVESSÉG

A fejtetvesség előfordulása a gyermekközösségekben (elsősorban az általános iskolákban, de esetenként az óvodákban is) évről-évre visszatérő probléma, tekintettel arra, hogy elsősorban közvetlen érintkezés útján terjed.

A tetvesség elleni védekezéssel kapcsolatban, a gyermekközösségekben a védőnők rendszeresen végzik a szűrővizsgálatokat. Az óvodai és általános iskolai közösségek átszűrtsége 2023. évben is 90% feletti volt. Tetvesség szempontjából az óvodások 94,2%-a, míg az általános iskolai tanulók 96,6%-a került vizsgálatra. A fejtetvesség mértéke az óvodások körében 1,8% volt, míg az általános iskolások körében 0,6%-os.

Hajdú-Bihar vármegyében a népegészségügyi osztályok munkatársai 13 gócgyanús lakásban 75 személy vizsgálata során 56 főnél állapítottak meg fejtetvességet.

Hajléktalanokat ellátó szálláshely 5 db működik vármegyénkben, melyekben a felvételnél minden esetben elvégzik a tetvességi szűrővizsgálatot és szükség esetén a kezelésekre is sor kerül. 2023. évben összesen 1 404 vizsgálatra került sor (2022. évben 1 106 vizsgálat volt), melynek eredményeképpen 63 főnél állapítottak meg fej és ruhatetvességet.

A Hajdú-Bihar Vármegyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztály illetékességi területén lévő mind a 8 fekvőbeteg-ellátó intézményben megtörtént az egészségügyi kártevők elleni védekezés ellenőrzése 2023. évben. Valamennyi intézményben évente 2 alkalommal végzik a megelőző jellegű védekezést, illetve ha szükséges, akkor soron kívül is megtörténik az irtás elvégzése. A feladatokat minden esetben külső cég végzi szerződés alapján, melyek az ellenőrzéskor a kormányhivatal részére bemutatásra kerültek.

KÖZÖSSÉGI COVID-19 JÁRVÁNYOK

2023. évben a Berettyóújfalui JHNO jelentett 2, COVID-19 okozta szociális intézményben zajló járványt. Kórházi kezelést 1 fő igényelt, haláleset nem történt. A járványok során összesen 29 fő gondozott és 7 fő dolgozó COVID-19 pozitivitása igazolódott.

COVID-19 ELLENI OLTÁSOK SZERVEZÉSE

2023. évben is kiemelt feladat volt a COVID-19 elleni oltások szervezése, valamint az ahhoz szükséges oltóanyagok biztosítása a beérkezett igényeknek megfelelően a háziorvosok, és a szociális intézmények részére.

A 2023. évben a Főosztály COVID-19 elleni oltóanyagok tekintetében összesen 338 ampulla oltóanyagot adott ki az alábbiak szerint:

- A Balmazújvárosi Járási Hivatal Népegészségügyi Osztálya részére 4 ampulla Pfizer és 5 ampulla Sinopharm.
- A Berettyóújfalui Járási Hivatal Népegészségügyi Osztálya részére 2 ampulla Pfizer.
- A Debreceni Járási Hivatal Népegészségügyi Osztálya részére 18 ampulla Pfizer.
- A Hajdúböszörményi Járási Hivatal Népegészségügyi Osztálya részére 29 ampulla Pfizer és 2 ampulla Janssen.
- A Hajdúszoboszlói Járási Hivatal Népegészségügyi Osztálya részére 7 ampulla Pfizer.
- A Debreceni Javítóintézet részére 4 ampulla Pfizer.
- A Büntetés-végrehajtási Intézet részére 2 ampulla Sinopharm.
- A Debreceni Egyetem Klinikai Központ részére 165 ampulla Sinopharm és 100 ampulla Janssen.

A Főosztály a Pfizer oltóanyagok tárolási kritériumait figyelembe véve, az oltóanyagokat a Debreceni Egyetem Klinikai Központból szállította ki, tekintettel arra, hogy a -95 C°-on történő tárolás ezen intézményben volt megoldható. A Debreceni Egyetem Klinikai Központ által kért Sinopharm és Janssen oltóanyagokat a Főosztály részére az NNGYK biztosította. 2023. év decemberében elérhetővé vált az oltópontokon a Spikevax XBB 1. Covid-19 oltóanyag, mely elérhetőségéről a Főosztály tájékoztatást adott a Járási Hivatalok részére.

A Főosztály az alábbi táblázatban részletezett oltóanyagokat biztosította a COVID-19 elleni védőoltásokhoz 2023. évben:

A Főosztály által biztosított oltóanyag megnevezése	ampulla (db)
Moderna	0
Janssen	102
Sinopharm	172
Pfizer (alap)	0
Pfizer (gyerek)	0
Pfizer OMIKRON	64
Összesen:	338

15. számú táblázat. A Főosztály által biztosított COVID-19 elleni védőoltások a 2023. évben.

A LAKOSSÁGOT ÉRINTŐ KÖRNYEZETI TÉNYEZŐK

IVÓVÍZBIZTONSÁG

A LAKOSSÁG EGÉSZSÉGES IVÓVÍZZEL TÖRTÉNŐ ELLÁTÁSA

Az ivóvíz minősége szigorúan szabályozott, stratégiai fontosságú közegészségügyi kérdés.

Az ivóvíz minőségét elsősorban a vízforrás minősége - rétegvíz esetében a természetes víz-kőzet kölcsönhatás -, valamint az alkalmazott vízkezelési technológia határozza meg. A vízminőség javítására irányuló vízkezelési technológiák kiépítése mellett fontos azok szakszerű üzemeltetése is.

Hajdú-Bihar vármegyében 2023. évben 86 közüzemi ivóvízellátó rendszer működött.

A szolgáltatott ivóvíz, a vízforrás jellegét tekintve, elsősorban rétegvíz, ugyanakkor a Keleti Főcsatorna Felszínivíz Tisztítómű a Keleti Főcsatornából, mint felszíni vízfolyásból, ivóvízkivételt tesz lehetővé. Vármegyénkben 4 település/településrész ivóvízellátása történik kizárólag felszíni vízzel (Balmazújváros-Nagyhát, Debrecen-Nagymacs, Debrecen-Ondód, Nagyhegyes). Debrecen város és településrészei (Debrecen-Nagymacs és Debrecen-Ondód kivételével) ellátása kevert vízzel - felszíni és rétegvíz - történik. A többi település ivóvíz ellátását mélyfúrású kutakból származó rétegvíz biztosítja.

A megfelelő minőségű ivóvíz alapvető fontosságú az emberi egészség szempontjából. A vízminőség értékelése a fogyasztási pontokon vett ivóvízminták kémiai, mikrobiológiai és mikroszkópos biológiai vizsgálatán alapul. A közüzemi ivóvízszolgáltatás során a megfelelő vízminőséget azon a vízkivételi helyen kell biztosítani, ahol emberi fogyasztás céljára rendeltetésszerűen vételeznek vizet.

Az ivóvíz minőségét a népegészségügyi hatóság, valamint az ivóvízellátó rendszer üzemeltetője 2023. év folyamán a vizsgált időszakban hatályos, az ivóvíz minőségi követelményeiről és az ellenőrzés rendjéről szóló 5/2023. (I. 12.) Korm. rendeletben foglaltak szerint végezte. A kormányrendeletben foglalt előírás alapján számos, potenciálisan egészségkárosító hatással bíró paraméter vonatkozásában rendszeresen történtek ellenőrzések. A víz akkor felel meg az ivóvízminőségnek, ha nem tartalmaz egészségre veszélyes mennyiségben vagy koncentrációban kémiai, fizikai anyagot, mikroorganizmust, parazitát, viszont tartalmaznia kell az emberi szervezet számára fontos ionokat.

Az egészségi szempontból kritikus vízszennyezők tartós előfordulása Hajdú-Bihar vármegye közüzemi ivóvízellátó rendszereiben nem jellemző.

A SZOLGÁLTATOTT IVÓVÍZ MINŐSÉGE

KÉMIAI VÍZMINŐSÉG

A kémiai szempontból kifogásolt laboratóriumi vizsgálati eredmények aránya az elmúlt évben 0,83% volt (24797/206). Leggyakrabban a vas, mangán, ammónium, összes keménység vízminőségi jellemzők esetében fordult elő kifogásoltság (169), azonban a fenti paraméterek ivóvízben mért koncentrációjához egészségkockázati hatás nem kapcsolódott. Határérték túllépés eseti jelleggel fordult elő.

MIKROBIOLÓGIAI VÍZMINŐSÉG

A mikrobiológiai szempontból kifogásolt eredmények aránya 1,66% volt (11130/185).

A rendszeresen vizsgált mikrobiológiai vízminőségi jellemzők kimutatása eseti jelleggel fordult elő, megjelenésük, észlelt mennyiségük nem igazolt kiterjedt szennyezést.

A fentiek alapján az ivóvíz mikrobiológiai minősége a vizsgált időszakban alapvetően megfelelő volt, tartósan határérték feletti mikrobiológiai vízminőség nem volt jellemző a vármegye településeire.

MIKROSKÓPOS BIOLÓGIAI VÍZMINŐSÉG

A vizsgált időszakban a mikroszkópos biológia paraméterek vonatkozásában fordult elő leggyakrabban kifogásolt eredmény (8,25%, 5032/415).

A vármegyénkben is több helyen működő biológiai ammóniummentesítési technológiák, valamint az előregedett, alacsony fogyasztású vízvezeték, illetve magasabb hőmérsékletű ivóvíz esetén előfordulásukra még gondos üzemeltetés mellett is számítani kell. Ugyanakkor meg kell jegyezni, hogy a mikroszkópos biológiai paraméterek rendszeres vizsgálatának jelentőséget elsősorban az adja, hogy mérésükkel az ivóvíz állapotának változását rövid időn belül ki lehet mutatni, szemben a több napos tenyésztéses bakteriológiai módszerekkel.

IVÓVÍZMINŐSÉG-JAVÍTÓ BERUHÁZÁSOK

Az elmúlt évben két településen (Hajdúbagos, Berettyóújfalú) lezárultak a komplex ivóvízkezelési technológia kiépítésére és működtetésére irányuló ivóvízminőség-javító beruházások (ammónium-,

vas-, mangán-, arzénmentesítés, illetve a vas, mangán, ammóniummentesítés). Egy településen (Monostorpályi) új ivóvízkezelő technológia (ammónium-, vas-, mangán-, arzénmentesítés) kiépítésére került sor.

ÁTMENETI IVÓVÍZELLÁTÁS

Két településen (Monostorpályi, Hajdúbagos) az ivóvízkezelő technológia átalakítása miatt a lakosság egészséges ivóvízzel történő ellátását meghatározott időszakban a települések két pontján - érvényes ivóvízbiztonsági engedéllyel rendelkező ivóvízkezelő berendezéssel (PurAID ivóvízkezelő berendezés) - átmeneti ivóvízellátás keretében biztosították. Hajdúbagos településen az átmeneti ivóvízellátás 2023. évben megszüntetésre került. Monostorpályi településen az átmeneti ivóvízellátás 2023. évben nem zárult le.

A fentiek szerinti két településen kívül, az elmúlt évekhez hasonlóan, két településrészen a lakosság egészséges ivóvízzel történő ellátása továbbra is átmeneti ivóvízellátás keretében palackos, illetve tartályos ivóvízellátással történt. Továbbá egy település esetében az ivóvíz határérték feletti nitrít tartalma miatt a népegészségügyi feladatkörében eljáró járási hivatal rendelt el átmeneti ivóvízellátást.

IVÓVÍZ EREDETŰ MEGBETEGEDÉSEK

Methemoglobinémia vagy más, ivóvízzel kapcsolatba hozható megbetegedés, ivóvízjárvány az elmúlt évben nem fordult elő.

MEDENCÉS FÜRDŐK

A fürdőket ellátó tápvíz, illetve a medencevizek hatósági vizsgálatai az előírásoknak megfelelően történtek.

A medencés fürdők vizének laboratóriumi vizsgálata az elmúlt években új mikrobiológiai kockázatot jelzett, mivel a hatósági laboratóriumi vizsgálatok több alkalommal mutattak ki toxint nem termelő *Vibrio cholerae* baktériumot medencevízből. A népegészségügyi feladatkörükben eljáró járási hivatalok intézkedésére az érintett fürdőüzemeltetők elvégezték a szükséges beavatkozásokat, illetve a beavatkozások hatékonyságát negatív vizsgálati eredményekkel igazolták.

A COVID-19 járvány kapcsán a fürdők a vonatkozó korlátozásokat, irányelveket betartották. A helyszíni ellenőrzések tapasztalatai alapján a medencés közfürdőkben a személyi és tárgyi feltételek jellemzően megfeleltek az előírásoknak, súlyos közegészségügyi hiányosság nem merült fel. Rendkívüli esemény, fürdővíz eredetű járvány nem fordult elő.

TERMÉSZETES FÜRDŐVÍZ

Hajdú-Bihar vármegyében korábban egy természetes fürdő, a Látóképi Tófürdő működött, amely a 2022. évben már nem üzemelt.

KÖZÉTKEZTETÉS

Vármegyénkben 155 főzőkonyha, 331 tálalókonyha működött az elmúlt évben. A diétás ételt előállító főzőkonyhák száma: 47. A közétkeztetés megfelelőségét tápanyagszámítással és laboratóriumi

vizsgálattal ellenőrizték a népegészségügyi feladatkörükben eljáró járási hivatalok. Az ellenőrzések során előfordult jellemző hiányosságok a következők voltak:

- A megfelelő sótartalom biztosítása több esetben nehézséget okozott, amihez hozzájárult az alapanyagok magas sótartalma.
- A zöldség, gyümölcs, teljes kiőrlésű gabona alapú élelmiszer egy főre biztosítandó adagja, a tej és tejtermékekből biztosítandó kalcium mennyisége, az étkezések energiatartalma nem minden esetben felelt meg az előírásoknak.

Tárgyi feltételeket érintő hiányosság nem merült fel, a személyi feltételeket érintően 2 egységben az élelmezés vezető képesítése nem felelt meg az előírásoknak, illetve 2 élelmezés vezető nem vett részt a vonatkozó rendeletben előírt képzésen.

ÉLELMISZERBIZTONSÁG

ÉLELMISZER EREDETŰ MEGBETEGEDÉSEK

2023. évben a Főosztály 69 járványt felügyelt, melyből 23 enterális járvány volt. Az enterális járványok közül 11 családi, 11 közösségi és 1 területi járvány volt. A kórokozók etimológiáját tekintve 3 járvány tekintetében *Campylobacter*, 4 járvány esetében Rotavírus, 6 járvány esetében pedig *Salmonella*, továbbá 1 esetben az Enterovírus, 1 esetben pedig a *Giardialamblia* kóroki szerepe igazolódott. A járványok tekintetében 4 esetben Calicivírus, 1 esetben Hepatitis A vírus volt kimutatható. 4 esetben a kórokozó ismeretlen maradt.

A *Salmonella* által okozott élelmiszer eredetű járványos megbetegedés 4 esetben, magánháztartásban fordult elő, egy esetben volt közösségi, továbbá egy esetben területi járványos megbetegedésként fordult elő.

A magánháztartások esetében tojás, vagy a tejtermékek nem megfelelő hőkezelése okozhatta a járványos megbetegedést.

A közösségi és a területi járványos megbetegedés esetében a terjesztő közeg ismeretlen maradt.

Az összes *Salmonella* okozta járványhoz tartozó 35 fő megbetegedett közül kórházi ápolásra 20 fő szorult, a fertőzésből mindenki meggyógyult.

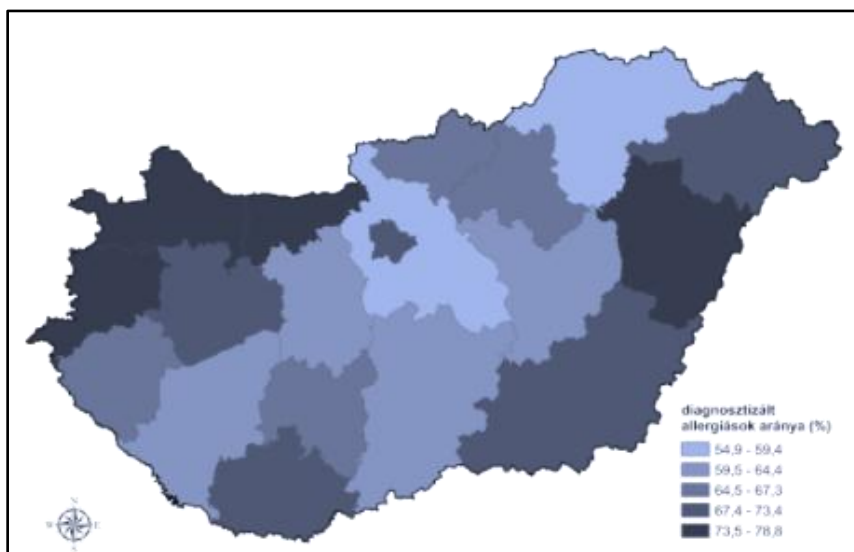
GYERMEK- ÉS IFJÚSÁG EGÉSZSÉGÜGY

A környezet hatása nagymértékben befolyásolja a gyermekek és fiatalok egészségi állapotát, éppen ezért a gyermek- és ifjúságegészségügyi szakterület feladata kidolgozni, vizsgálni az oktató, nevelő és gondozó intézmények és tevékenységek, valamint a szabad idő eltöltését, rekreációt biztosító létesítmények közegészségügyi követelményeit.

A gyermek- és ifjúságegészségügy területén 2023. évben a nyilvántartott egységek száma (1 253) a 2022-es adatokhoz képest (1 051) emelkedett. Mérgezés, halálos baleset, egyéb rendkívüli esemény az elmúlt évben nem történt.

BIOLÓGIAI EREDETŰ LÉGKÖRI ALLERGÉNEK

Egyre több embert érint a környezeti eredetű tényezők által is okozott allergia. Hazánkban közel 2,5 millió ember szenved allergiás megbetegedésben. Minden 10. ember allergiás a parlagfű pollenjére. A tendencia várhatóan tovább folytatódik, ami jelentős társadalmi és gazdasági károkat okoz. Országos összehasonlítható adatok a 14. ábrán kerülnek bemutatásra.

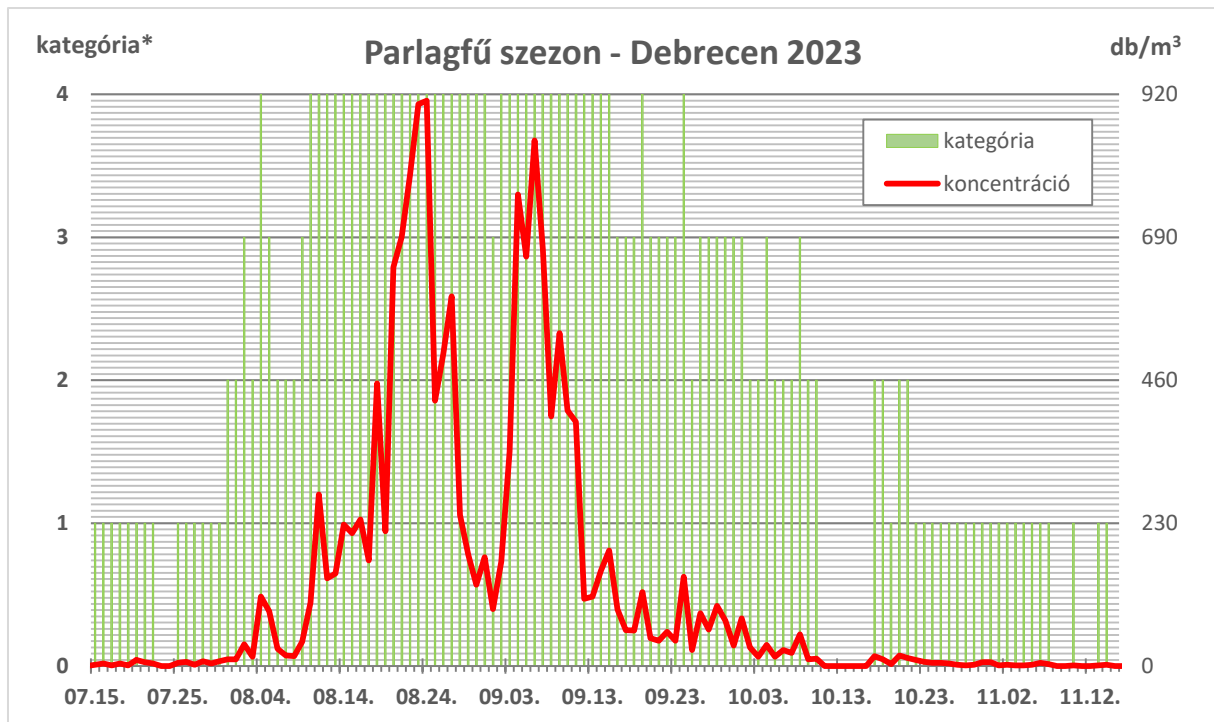
14. ábra. Az allergia diagnosztizáltságának területi megoszlása. Forrás: NNGYK által megosztott ábra.

Az NNGYK Aerobiológiai Hálózata gyűjti, elemzi és értékeli a légköri allergénekre vonatkozó adatokat. Hajdú-Bihar vármegyében - Debrecenben - 1993. óta működik pollencsapda, amely segítségével az allergén növények (pl. pázsitfűfélék, eperfafélék, csalánfélék, hárs stb.) és kültéri allergén gombák (*Alternaria*, *Epicoccum*) légköri pollen-, illetve spórakoncentrációjának monitorozása történik. Az ország területét különböző időben telepített pollencsapdákkal monitorozza az Aerobiológiai Hálózat.

Az allergiás megbetegedések következtében a biológiai eredetű légköri allergének monitorozása és a pollen információszolgáltatás nagy jelentőséggel bír. Vármegyénkben a Debrecen Kálvin tér 11. szám alatt kihelyezett mérőállomáson több mint 30 növény és 2 gomba légköri pollen-, illetve spóra koncentrációját monitorozzák. A pollenadatok feldolgozását, a heti jelentések készítését, valamint azok közzétételét az NNGYK végzi. Az allergének (parlagfű, pázsitfűfélék, üröm) közül jellemzően a parlagfű pollenszórása jelentős.

A legismertebb allergén növény a parlagfű. A parlagfű pollenre különösen érzékeny allergiás személyeknél 10 db pollenszem/m³ feletti közepes-, az érzékenyeknél 30 db pollenszem/m³ feletti magas napi koncentrációnál már jelentkeznek tünetek, 100 db pollenszem/m³ feletti nagyon magas napi koncentráció esetén, már minden parlagfűre érzékeny allergiás személynél erős tünetek jelentkeznek. A vármegyében Debrecenben 2022. évben mért parlagfű pollen koncentrációk a 15. ábrán kerülnek bemutatásra.

15. ábra. A vármegyében Debrecenben mért parlagfű pollen értékek 2023. évben.

kategória*:

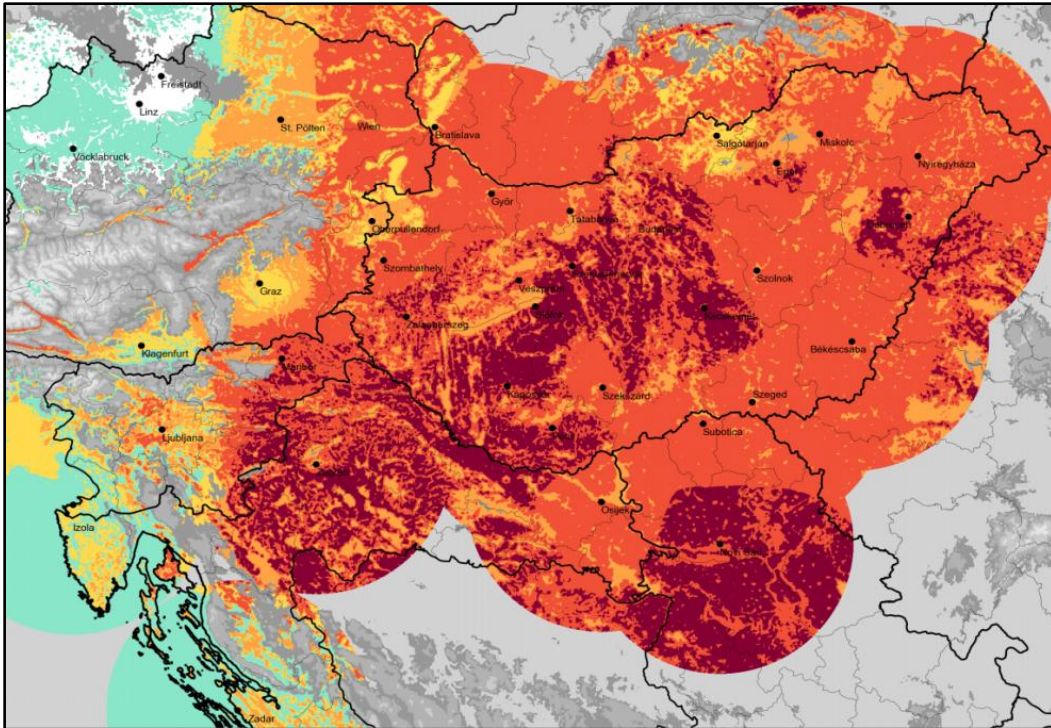
1: alacsony

2: közepes

3: magas

4: nagyon magas/extrém magas

Hazánk részese a nemzetközi parlagfű riasztási rendszernek is. A Közép-Európai régió mérési eredményeit a 16. ábra mutatja be. Az adatok alapján vármegyénkben a parlagfű pollen kitétség magasnak mondható.

16. ábra. A nemzetközi parlagfű riasztási rendszer Közép-Európai összesített adatai. Forrás: NNGYK által megosztott ábra.

A KLÍMAVÁLTOZÁS EGÉSZSÉGI HATÁSAI

A HŐSÉGRIASZTÁS ORSZÁGOS RENDSZERE

A klímaváltozás hatásai egyre nyilvánvalóbbak. Az egyik legfontosabb hatás a hőhullámok számának és időtartamának növekedése. Hazánkban klíma-egészségügyi intézkedések keretében az NNGYK működteti a hőségriasztás országos rendszerét.

A központilag kiadott hőség-előrejelzés fokozatai a következők:

- *Figyelmeztető jelzés* (1. fokozat): várhatóan napi 25°C-os, vagy azt meghaladó középhőmérséklet esetén, ami a halálozás kb. 15%-os növekedését valószínűsíti.
- *Készültség jelzés* (2. fokozat): ha a hőmérséklet legalább három egymást követő napon várhatóan eléri (vagy meghaladja) a napi 25°C-ot (kb. 15%-os növekedés a napi halálozásban). Alternatív feltétel: legalább egy napra eléri a napi középhőmérséklet a 27°C-ot, ami kb. 30%-os napi halálozás növekedésnek felel meg.
- *Riadó jelzés* (3. fokozat): amennyiben várhatóan legalább három egymást követő napon eléri a napi középhőmérséklet a 27°C-ot (kb. 30%-os emelkedés a napi halálozásban).

Hőségriasztás elrendelésekor az elrendelés tényéről a népegészségügyi hatóság haladéktalanul értesíti többek között az egészségügyi- és szociális intézményeket, háziorvosi szolgálatokat, gyógyszerárakat, az ivóvízellátó rendszerek üzemeltetőit és felhívja a figyelmüket a szükséges intézkedések megtételére.

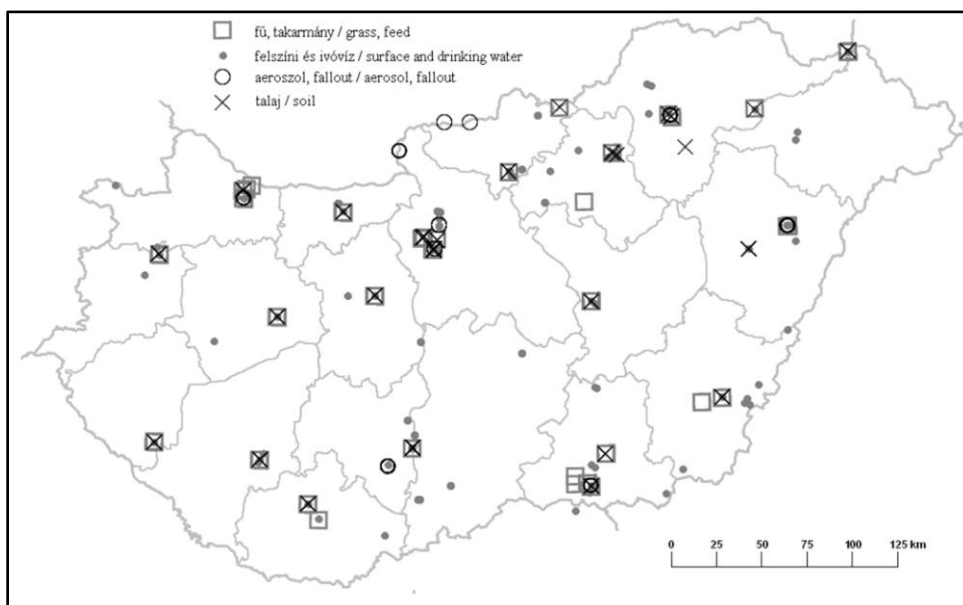
HŐSÉGRIASZTÁSOK SZÁMA

2023. évben az országos tisztifőorvos egy alkalommal 3. fokú hőségriasztást adott ki, mely 5 egymást követő nap volt érvényben. Három alkalommal 2. fokú hőségriasztás elrendelésére került sor, ezek közül egy esetben a hőségriasztás meghosszabbítását és 3. fokúra emelését rendelte el az országos tisztifőorvos. Két 2. fokú riasztás 3-3 egymást követő napig volt érvényben, a meghosszabbított és 3. fokúra emelt hőségriasztás 8 egymást követő napig tartott.

SUGÁRBIZTONSÁG

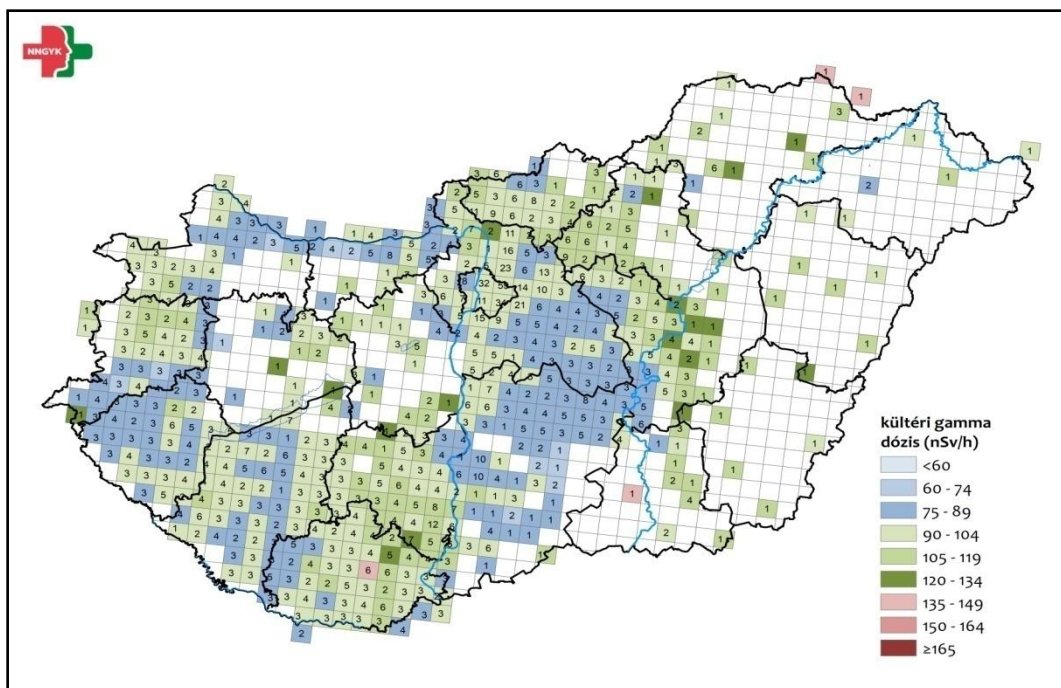
SUGÁREGÉSZSÉGÜGYI KÖRNYEZET MONITOROZÁS

A vármegye területén a kormányhivatal sugár-egészségügyi egysége az országos Egészségügyi Radiológiai Mérő és Adatszolgáltató Hálózat (ERMAH) részét képezi. A hálózat részeként országosan meghatározott eljárásrendek szerint történik a környezeti mintavételezés és kiértékelés. Folyamatos a környezeti dózisteljesítmény-monitorozás helyszíni és laboratóriumi mérések útján. Az adatok az Országos Környezeti Sugárvédelmi Ellenőrző Rendszer (OKSER) részére kerülnek továbbításra, az eredmények éves közzététele az Országos Atomenergia Hivatal honlapján történik. A mintavételezési helyek a 17. ábrán kerülnek bemutatásra.

17. ábra. Háttérsugárzás mérésére kijelölt mintavételi pontok az ország területén. Forrás: NNGYK által megosztott ábra.

A 2023. évben (növényi és állati eredetű nyers élelmiszermintákban, gabonafélékben és termékekben, valamint felszíni vizekből vett és vezetékes ivóvíz mintákból) végzett mérések aktivitáskoncentráció értékei határérték alattiak voltak, egyezően az előző években mért értékekkel. A 2023. év, mint referencia év háttérsugárzási adatai a 18. ábrán kerülnek bemutatásra.

18. ábra. Az országos háttérsugárzás alakulása az utolsó feldolgozott év (2023) során. Forrás: NNGYK által megosztott ábra.

RÉSZVÉTEL A NEMZETI RADON PROGRAMBAN

Az NNGYK által koordinált, hazai radon program beltéri radon felmérési kampánya a vármegyei kormányhivatalok bevonásával kezdődött el 2022. év júniusában és 2023. év októberében ért véget. Vármegyénként 50 helyszín (épület) kiválasztása volt a cél megadott szempontok alapján. A helyszínenként összesen egy évet felölelő vizsgálat első detektorainak kihelyezésére a helyszínek többségében 2022. év júliusa és szeptembere között került sor magánlakások és iroda helyiségek bevonásával.

Mivel a beltéri radon-koncentráció szintje napszakonként és évszakonként is jelentős változás mutathat, ezért a résztvevőktől a kihelyezett radon detektorok 3 havonkénti cseréje történt meg. Az egyes helyszíneken a cserét a kormányhivatalok szervezték meg és azokat összegyűjtve adták át az NNGYK Sugárbiológiai és Sugáregészségügyi Főosztály részére. A legelső visszagyűjtött detektorok kiértékelésre való átadása 2022. év novemberében került sor. Azóta a detektorok visszagyűjtése és kiértékelése megtörtént.

A kormányhivatalok vármegyénkénti radon detektor kihelyezési statisztikáját a 16. számú táblázat mutatja be. A táblázatban feltüntetett információk:

- **Helyszínek száma:** a vizsgálati helyszínek száma, ahol volt legalább 3 negyedéves mérés.
- **Települések száma:** a vizsgálatba bevont települések száma (közigazgatási egységek) a KSH nyilvántartását alapul véve.
- **Lefedett 10×10 km-es cella:** az Európai Unió által használt 10×10 km-es, rácshálózatos, területi felosztás szerinti cellák száma, amelyekre a vizsgálati helyszínek esnek.
- **Átadott detektor:** A vizsgálat egy éves időszaka alatt átadott detektorok száma összesen.

A táblázatból látható, hogy a vizsgálatban résztvevő helyszínek együttes száma meghaladja az 1 100-at, míg az összes érintett település száma 638. Magyarország területét lefedő 10×10 km-es cellák száma 1 036 db. Ebből 456 cellában zajlik vizsgálat a kormányhivatalok közreműködésével.

Vármegye	Helyszínek száma (db)	Települések száma (db)	Lefedett 10x10 km-es cella (db)	Átadott detektor (db)
Bács-Kiskun	50	24	27	398
Baranya	50	23	19	400
Békés	66	65	41	528
Borsod-Abaúj-Zemplén	50	46	32	402
Csongrád-Csanád	45	16	15	378
Fejér	53	36	29	420
Győr-Moson	48	27	18	398
Hajdú-Bihar	50	26	24	409
Heves	48	19	15	390
Jász-Nagykun-Szolnok	55	50	36	440
Komárom-Esztergom	98	27	17	796
Nógrád	92	35	25	758
Pest + Budapest	98	64	37	800
Somogy	50	33	24	398
Szabolcs	51	24	24	410
Tolna	50	33	29	400
Vas	57	25	18	476
Veszprém	50	34	21	400
Zala	54	27	17	442
Összesen	1 115	634	456*	9 043

16. számú táblázat. Radon detektor országos kihelyezési statisztikája

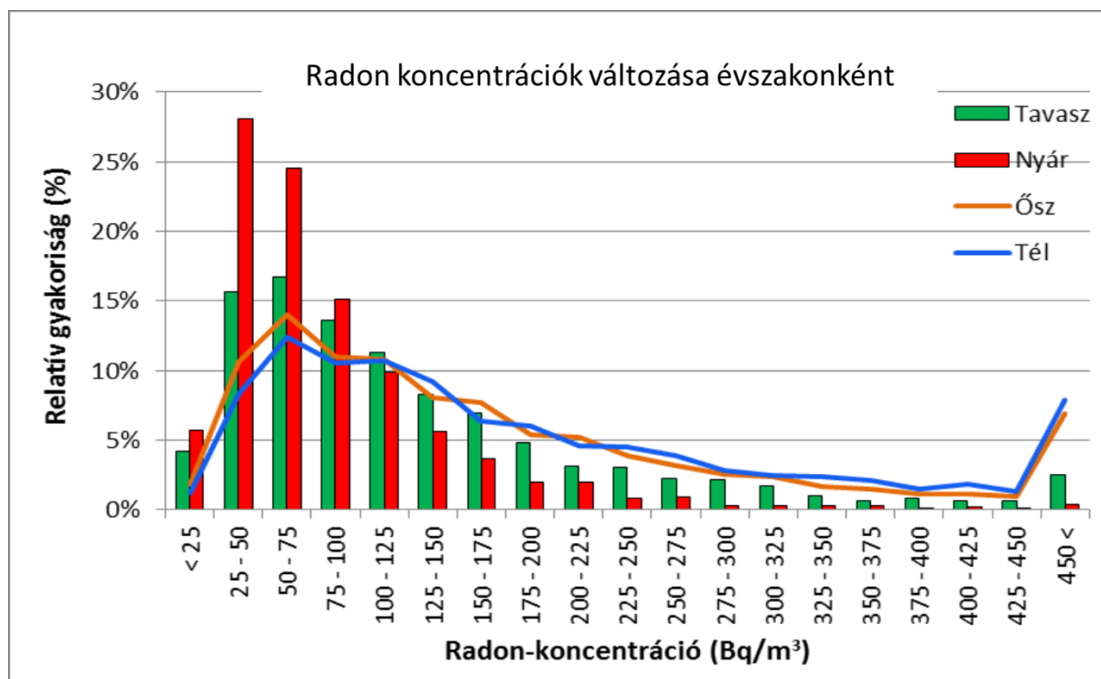
* A vármegyék kihelyezései által érintett cellák egy része között átfedések vannak. Összességében az együttesen lefedett cellák száma került feltüntetésre.

A 17. számú táblázat azt mutatja meg, hogy Hajdú-Bihar vármegye területére eső helyszínek közül a járásokban hány településen és hány épületben volt legalább 3 negyedéves mérés. Az összesített mérési eredmények eloszlása a 20. ábrán kerül bemutatásra.

Járás	Település (db)	Épület (db)	Átlagos radon-konc. (Bq/m ³)				Összes vizsgálati eredmény (db)	Átlagos radon-konc. (Bq/m ³)
			Tavaszi	Nyári	Őszi	Téli		
Balmazújvárosi	2	2	180	49	264	274	16	192
Berettyóújfalui	2	5	204	68	262	264	40	200
Debreceni	1	15	51	37	71	62	120	55
Derecskei	2	5	103	51	170	173	40	124
Hajdúböszörményi	2	5	81	33	101	116	40	83
Hajdúhadházi	3	4	50	33	56	63	32	51
Hajdúnánási	3	3	192	109	239	271	24	203
Hajdúszoboszlói	4	4	143	73	206	201	32	156
Nyíradonyi	4	4	79	78	93	78	32	82
Püspökladányi	3	3	222	45	335	345	24	237
Szum/átlag:	26	50	131	58	180	185	400	138

17. számú táblázat. Járásonkénti és évszakonkénti vizsgálati statisztikák

Az elmúlt évtizedekben végzett vizsgálatok alapján az átlagos radon koncentráció ingatlanokban 127 Bq/m³ volt. A radon éves átlagos felső viszonyítási értéke lakó- és középületekben, munkahelyeken 300 Bq/m³. A 19. ábrán ismertetett adatok szerint a vármegye területén mért radon értékek döntő többsége határérték alatti.

19. ábra. A vármegyében mért radon értékek eloszlása. Forrás: NNGYK által megosztott ábra (módosítva).

IVÓVÍZ EREDETŰ SUGÁRTERHELÉS MONITOROZÁSA

Az ivóvíz minőségi követelményeiről és az ellenőrzés rendjéről szóló 5/2023. (I. 12.) Korm. rendeletben meghatározottak szerint történt meg a települési ivóvízellátó rendszerek által szolgáltatott ivóvíz radiológiai paramétereinek hatósági ellenőrzése. Az elmúlt évben egy ivóvízellátó rendszerben az ivóvíz összes-alfa aktivitáskoncentrációja kismértékben meghaladta az ajánlott vizsgálati szintet (ami alapértelmezésben 0,1 Bq/l), melyhez egészségkockázati hatás nem kapcsolódik. Országos szinten az ajánlott vizsgálati szint feletti aktivitáskoncentráció elsősorban a hegyvidéki területeken jelentkezik.

JÁRTASSÁGI VIZSGÁLAT

Az ERMAH laboratórium 2023. évben is jelentkezett az IAEA által szervezett jártassági vizsgálatra 2023. április 4-én. A vizsgálandó minták 2023. szeptember 7-én érkeztek meg a laboratóriumba és a 74-es kóddal szerepelt.

Vizsgált minták: ivóvíz és talaj.

A laboratórium a gamma-spektrometria mérések eredményeiből az első víz mintánál Co-60, a második víz mintánál Cs-134 és Cs-137, míg a talajmintánál K-40, Cs-134, Cs-137, Bi-212, Bi-214, Pb-212, Pb-214 és Ac-228 aktivitáskoncentrációs értékeit küldte be, melyekből a vízminták értékei közel azonosak lettek a referencia értékekkel. A talajmintánál némi eltérés volt tapasztalható néhány izotópnál.

A vizsgálatok, mérések határidőre teljesültek. Az eredmények alapján a nemzetközi körvizsgálatban a labor minősítése: jól megfelelt.

HATÓSÁGI HELYSZÍNI ELLENŐRZÉSEK

A 2023. évben a hatósági helyszíni ellenőrzések folytatódtak az osztály illetékességi területein. A nem-ionizáló sugárzások hatósági ellenőrzésének feladatkörét szabályozza a fizikai tényezők (elektromágneses terek) hatásának kitett munkavállalókra vonatkozó minimális egészségi és biztonsági követelményekről szóló 33/2016. (XI. 29.) EMMI rendelet, mely szerint a helyszínen ellenőrizendő, hogy kockázatértékelések alapját képező méréseket akkreditált labor végezte-e, továbbá a 0 Hz – 300 GHz közötti frekvenciatartományú elektromos, mágneses és elektromágneses terek lakosságra vonatkozó egészségügyi határértékeiről szóló 63/2004. (VII. 26.) ESZCSM rendelet, és a munkavállalókat érő mesterséges optikai sugárzás expozícióra vonatkozó minimális egészségi és biztonsági követelményekről szóló 22/2010. (V.7.) EüM rendelet rendelkezései. E rendeletekben foglaltak ellenőrzését a sugáregészségügyi feladatkörben eljáró fővárosi és vármegyei kormányhivatalok végzik.

A fent említett jogszabályok tekintetében 2023. évben számos ellenőrzés (1 db Hajdú-Bihar-, 3 db Jász-Nagykun-Szolnok- és 3 db Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében) és egy panaszvizsgálat történt, melyek további hatósági intézkedést nem igényeltek.

2023. évben sor került az egészségügyi szolgáltatások nyújtása során ionizáló sugárzásnak nem munkaköri kötelezettségük keretében kitett személyek egészsége védelméről szóló 21/2018. (VII. 9.) EüM rendeletben foglaltak szerint végzett helyszíni ellenőrzésekre is, melynek keretében ellenőrzésre került, hogy az egyes egészségügyi szolgáltatók megrendelték-e az átvételi és állapotvizsgálatokat, illetve elvégezték-e a napi, heti és havi minőségbiztosítási vizsgálatokat. 2023. év során több intézményben került sor az orvos-diagnosztikai berendezések évenkénti állapotvizsgálatának ellenőrzésére. Minden ionizáló sugárzással járó orvosi eljárást alkalmazó orvosi radiológiai létesítményben feliratot kell elhelyezni, amely figyelmezteti a nőket a fennálló veszélyekre, és felhívja figyelmüket arra, hogy várandósság és szoptatás esetén ennek tényéről a kezelést végző orvost tájékoztatniuk kell.

Az osztály az ellenőrzések során nagy hangsúlyt fektet arra, hogy segítse a vállalkozásokat, felhívja a figyelmüket az esetlegesen előforduló hibák kiküszöbölésére. A szemlék során valamennyi gazdálkodó szervezet, egészségügyi szolgáltató együttműködően részt vett az ellenőrzés hatékony végrehajtásában. Az ellenőrzéshez szükséges valamennyi dokumentációt rendelkezésre bocsátották.

ADATOK FORRÁSA

1. A bemutatott statisztikai adatokat a KSH szakrendszereiből vettük. Minden esetben a legfrissebb rendelkezésre álló adatokat használtuk. Mivel nem minden adat érhető el a 2023-as évre, ahol korábbi adatokat mutatunk be, ott azok a számunkra elérhető legfrissebb adatok.
2. A népegészségügyi adatgyűjtések országos összehasonlításaiban az NNGYK adatösszesítéseire támaszkodtunk.
3. A Debreceni Egyetem Klinikai Központjának (DEKK) a bemutatását és a főbb változások ismertetését a DEKK Egészségmagazin kiadványa 2023-as lapszámai alapján végeztük.
4. Ahol másképp nem jelöltük, az adatok saját adatgyűjtésünkből származnak.